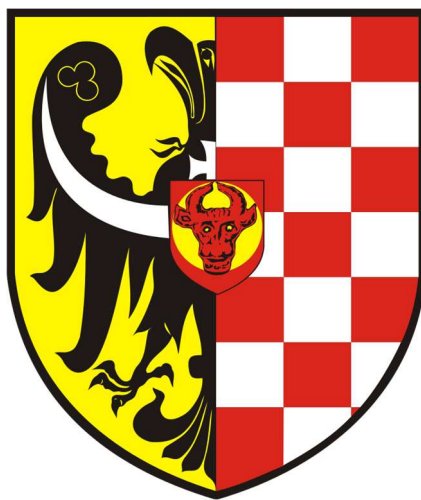

**RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO**

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu za lata 2022-2023
z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO ZA LATA 2022-2023.	5
3. POLITYKA EKOLOGICZNA.....	6
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	8
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	8
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY.....	22
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	27
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	28
4.4.1. Jakość wód powierzchniowych.....	28
4.4.2. Jakość wód podziemnych.....	33
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE.....	41
4.6. GLEBY	44
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	48
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	49
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	59
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2022-2023 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW.....	61
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI.....	73
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.....	80
7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA.....	80
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIEŃ.....	83
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	85
10. LITERATURA	87

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.....	11
Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.....	11
Rysunek 3. Mapa liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu drogowego – Powiat Wołowski.....	26
Rysunek 4. Mapa lokalizacji działań na tle rozkładu 10% największej wartości wskaźnika N_{HA} - hałas drogowy.....	26
Rysunek 5. Obszary chronione na terenie Powiatu Wołowskiego.....	55

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.....	10
Tabela 2. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2022 w strefie dolnośląskiej.....	12
Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2023 w strefie dolnośląskiej.....	12
Tabela 4. Rozkłady przestrzenne poszczególnych substancji w roku 2022 i 2023.....	14
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.....	23
Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Wołowskiego.....	24
Tabela 7. Punkty pomiarowe i wartości pomiarów PEM na terenie Powiatu Wołowskiego w 2022 roku.....	27
Tabela 8. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego w 2022 r. zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.....	31
Tabela 9. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.....	32
Tabela 10. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023.....	34
Tabela 11. Ocena JCWPd oraz działania w celu utrzymania i poprawy stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego.....	35
Tabela 12. Sieć wodociągowa w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023.....	40
Tabela 13. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023.....	40

Tabela 14. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.	40
Tabela 15. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.	41
Tabela 16. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Wołowskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.	42
Tabela 17. Oznaczone parametry w punkcie pomiarowym w m. Lipnica gm. Wołów.	45
Tabela 18. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023	48
Tabela 19. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023	49
Tabela 20. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Wołowskiego - stan na grudzień 2023 r.	49
Tabela 21. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Wołowskiego.	56
Tabela 22. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2022 i 2023 roku.	60
Tabela 23. Realizacja zadań w latach 2022-2023.	61
Tabela 24. Realizacja zadań w latach 2022-2023.	63
Tabela 25. Realizacja zadań w latach 2020-2021.	64
Tabela 26. Realizacja zadań w latach 2022-2023.	64
Tabela 27. Realizacja zadań w latach 2022-2023.	65
Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2022-2023.	65
Tabela 29. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w latach 2022-2023.	65
Tabela 30. Zrealizowane konkursy, wycieczki edukacyjne i inne przedsięwzięcia w latach 2022-2023	68
Tabela 31. Edukacja ekologiczna w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym.....	71
Tabela 32. Zrealizowane zadania związane z edukacją ekologiczną w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.	71
Tabela 33. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.	72
Tabela 34. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Wołowskiego w 2022 i 2023 roku.	74
Tabela 35. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.	81

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) Zarząd Powiatu przedstawia Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” został przyjęty Uchwałą Nr XLI/212/17 Rady Powiatu Wołowskiego z dnia 30 listopada 2017 r. Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji powiatowego Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla powiatu powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO ZA LATA 2022-2023

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego za lata 2022-2023 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Powiatu Wołowskiego za lata 2022 i 2023,
- raporty i oceny stanu środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (GIOŚ-RWMS) we Wrocławiu,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Wołowie,
- informacje pozyskane z Gmin Powiatu Wołowskiego,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. POLITYKA EKOLOGICZNA

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Według Wytycznych Ministra Środowiska do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności istotne są:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).* Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska,* które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów. Do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska:
 - *zwięzłość i prostota,*
 - *spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,*
 - *konsekwentne i świadome stosowanie terminów,*
 - *oparcie na wiarygodnych danych,*
 - *prawidłowe określenie celów,*
 - *przygotowanie założeń do POŚ,*
 - *włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,*
 - *przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.*

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

- *ochrona klimatu i jakości powietrza,*
- *zagrożenia hałasem,*
- *pola elektromagnetyczne,*
- *gospodarowanie wodami,*
- *gospodarka wodno-ściekowa,*
- *zasoby geologiczne,*
- *gleby,*
- *gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,*
- *zasoby przyrodnicze,*
- *nadzwyczajne zagrożenia środowiska.*

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- *adaptację do zmian klimatu,*
- *nadzwyczajne zagrożenia środowiska,*
- *działania edukacyjne,*
- *monitoring środowiska.*

- "Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- *zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,*

- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Polityka Energetyczna Polski 2040.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych komponentów środowiska powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich komponentów środowiska.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Powiatu Wołowskiego prowadzony jest przez GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie lat 2022-2023 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje GIOŚ-RWMS we Wrocławiu.

Położenie administracyjne i geograficzne Powiatu Wołowskiego

Powiat Wołowski jest jednym z 26 powiatów ziemskich województwa dolnośląskiego. Powiat graniczy od wschodu z powiatem lubińskim, od północy z górowskim, od zachodu z trzebnickim, a od południa z powiatem średzkim i legnickim. Spośród różnych elementów określających położenie powiatu wołowskiego wyróżnić należy przebiegający przez jego teren szlak kolejowy Wrocław - Szczecin i Kraków - Berlin, szlak drogowy Wrocław - Lubin - Zielona Góra oraz szlak wodny - rzeką Odram, która stanowi połowę granicy powiatu. W skład powiatu wołowskiego wchodzi trzy gminy: miejsko-wiejska gmina Brzeg Dolny, miejsko-wiejska gmina Wołów oraz gmina wiejska Wińsko. Geograficznie jest to łagodnie pofałdowana równina, od południa przylega do rzeki Odry, od północnego wschodu graniczy z pasmem Gór Kocich (Wzgórza Trzebnickie). Powiat zajmuje 3,4 % powierzchni Województwa Dolnośląskiego tj. 675 km².

Na terenie powiatu występuje bardzo bogata flora i fauna, co jest związane między innymi z istnieniem w zachodniej części powiatu ogromnego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny rzeki Odry. Powiat Wołowski charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem lesistości - lasy zajmują 35,0 %. Szczególnie cenne okazy różnorodnej fauny występują na terenie Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”.

4.1. Powietrze atmosferyczne

Stan zanieczyszczenia powietrza jest jednym z najbardziej zmiennych stanów środowiska. W znaczącym stopniu zależy od wielkości chwilowych emisji ze źródeł zlokalizowanych na danym terenie oraz od wielkości transgranicznej migracji zanieczyszczeń. Rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w atmosferze determinowane jest warunkami meteorologicznymi, w tym intensywnością turbulencji wywołanej czynnikami mechanicznymi i termicznymi oraz własnościami fizyczno-chemicznymi atmosfery.

Podstawowym procesem, w trakcie którego następuje emisja zanieczyszczeń do powietrza, jest spalanie paliw w elektrowniach, elektrociepłowniach, indywidualnych paleniskach domowych oraz środkach transportu. Zanieczyszczenia emitowane są także przez przemysł i rolnictwo.

Źródła komunalno-bytowe, w głównej mierze odpowiedzialne za podwyższone stężenia zanieczyszczeń, szczególnie pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki, w sezonie zimowym, głównie w efekcie używania niskosprawnych urządzeń i instalacji kotłowych (będących w złym stanie technicznym i nieprawidłowo eksploatowanych oraz spalanie złej jakości paliw, zasiarczonych, zapozielenych i niskokalorycznych węgla, mułów węglowych, a także wszelkich odpadów z gospodarstw domowych), są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Duża ilość źródeł wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości sprawia, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej. Z kolei transport drogowy wpływa na całoroczny wysoki poziom tlenków azotu w powietrzu oraz podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM₁₀.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, do 30 kwietnia każdego roku, GIOŚ-RWMS dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ-RWMS w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwołonymi

przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031) oraz ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).

Oceny za 2022 i 2023 rok wykonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa dolnośląska).

Klasyfikacji stref za rok 2022 i 2023 wykonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

Poniżej podano wartości emisji z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023:

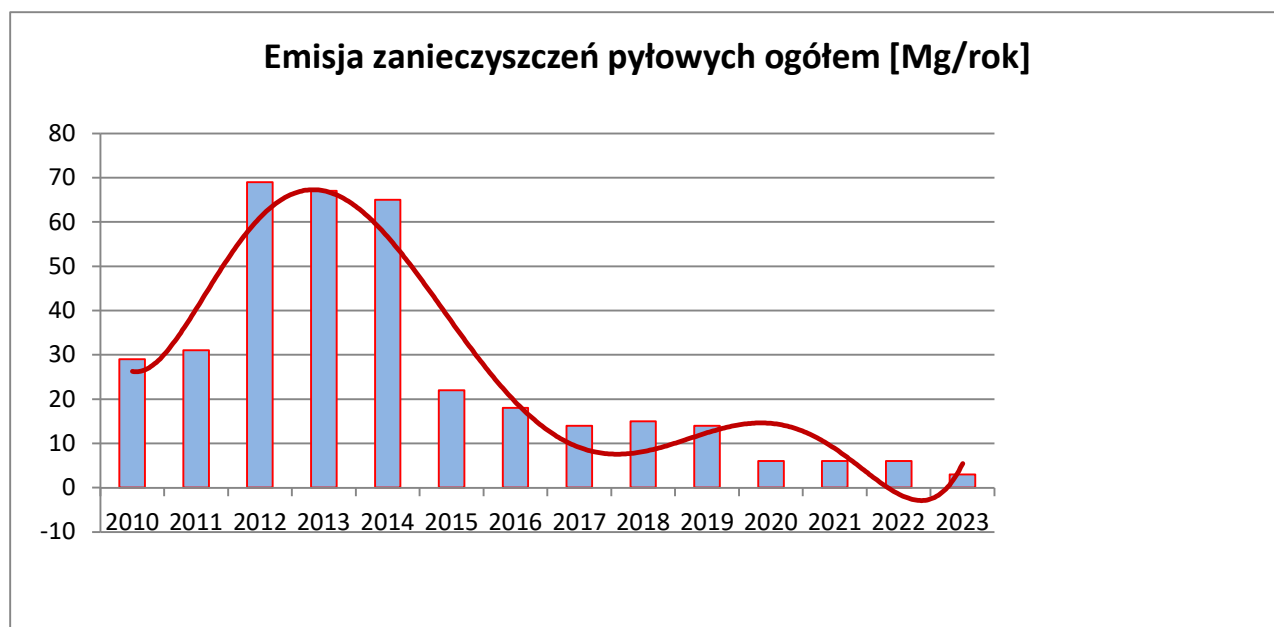
Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok													
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pyłowych:														
ogółem	29	31	69	67	65	22	18	14	15	14	6	5	5	3
ogółem na 1 km ² powierzchni	0,04	0,05	0,10	0,10	0,10	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,00
ze spalania paliw	29	31	69	67	65	22	18	14	15	14	6	5	5	3
gazowych:														
ogółem	204 406	192 233	153 148	149 627	173 665	165 916	183 733	209 695	222 504	216 822	229 145	235 929	258 025	166 434
ogółem (bez dwutlenku węgla)	497	298	636	550	631	836	926	996	574	592	744	606	648	538
niezorganizowana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dwutlenek siarki	102	110	250	221	261	276	370	434	44	57	91	162	101	138
tlenki azotu	101	99	287	276	324	298	309	269	238	257	324	310	276	191
tlenek węgla	35	34	28	27	25	79	50	83	85	77	115	106	110	74
dwutlenek węgla	203909	191935	152512	149077	173034	165080	182807	208699	221930	216230	228401	235323	257 377	165 896

Źródło: www.stat.gov.pl

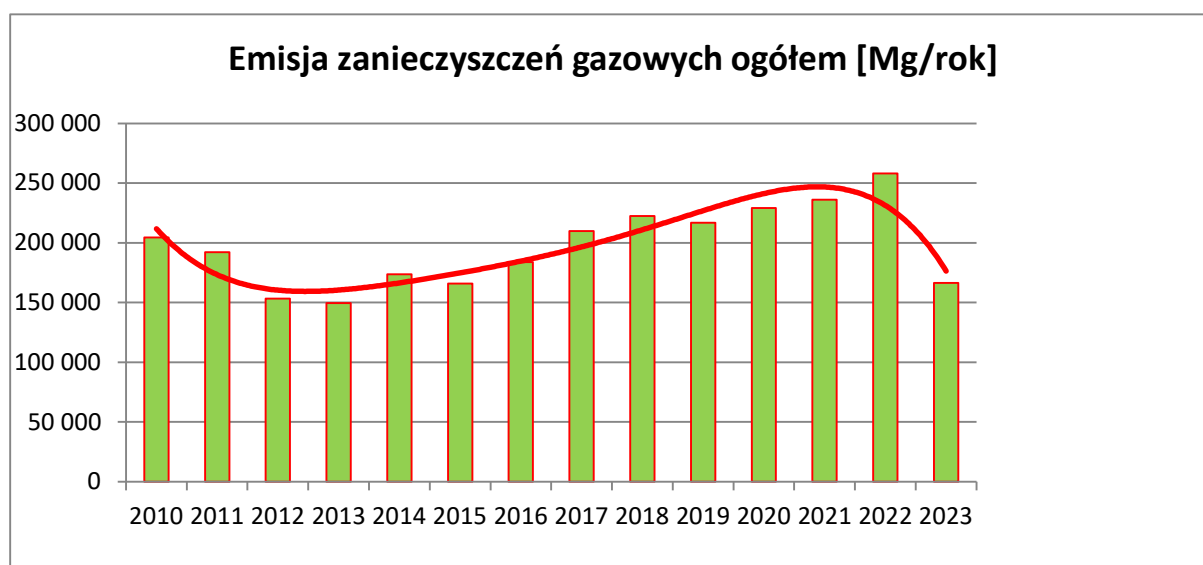
Na przestrzeni lat 2010-2023 emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego uległa zmniejszeniu począwszy od roku 2015. Emisja zanieczyszczeń gazowych notowała spadki do roku 2013, a od roku 2014 obserwowany jest systematyczny wzrost do roku 2022. W roku 2023 notowano spadek emisji w porównaniu do roku 2022. Emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych wraz z tendencją zmian w latach 2010-2023 przedstawiają wykresy poniżej:

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie Powiatu Wołowskiego GIOŚ-RWMS we Wrocławiu w latach 2022-2023 nie prowadził bezpośredniego monitoringu jakości powietrza, pomiary dokonywane były na stacjach pomiarowych w strefie dolnośląskiej.

Roczna ocena jakości powietrza dla strefy dolnośląskiej w latach 2022-2023:

Tabela 2. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2022 w strefie dolnośląskiej.

Ochrona zdrowia												Ochrona roślin		
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ (1)	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM 2,5 ⁽²⁾	SO ₂	NO _x	O ₃ (1)
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C1	A	A	A ¹ /D ²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.

Uwagi:

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę C, a pozostałe strefy klasę A.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2022” obszar Powiatu Wołowskiego w ramach „strefy dolnośląskiej” został zakwalifikowany wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom substancji: SO₂, NO₂, C₆H₆, Pb, CO, Cd, Ni, O₃. oraz **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji: PM₁₀, As, B(a)P i PM_{2,5}. Uwzględniając kryterium ochrony roślin strefa dolnośląska uzyskała wynikową **klasę A** pod względem zawartości substancji tj. SO₂, NO_x oraz O₃.

Rok 2023 – klasyfikacja stref:

Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2023 w strefie dolnośląskiej.

Ochrona zdrowia												Ochrona roślin		
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ⁽¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ⁽²⁾	SO ₂	NO _x	O ₃ ⁽¹⁾
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	A1	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2023. GIOŚ-RWMŚ

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę A.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za 2023 rok” obszar Powiatu Wołowskiego w ramach „strefy dolnośląskiej” został zakwalifikowany:

- wg kryterium ochrony zdrowia:

do **klasy A** ze względu na poziom SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, Cd, Ni, O₃, PM_{2,5}

do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji PM₁₀, B(a)P i As.

Obszary przekroczeń poszczególnych substancji zostały określone na podstawie wyników modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w atmosferze w połączeniu z analizą przekroczeń zarejestrowanych w poszczególnych stacjach pomiarowych.

W ocenie wykorzystano wyniki modelowania przeprowadzonego dla obszaru województwa dolnośląskiego na zlecenie GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu. Do obliczeń przestrzennych rozkładów stężeń: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i B(a)P w pyłe PM₁₀ użyto modelu dyspersji CALPUFF. Obliczenia meteorologiczne dla obszaru Europy i Polski wykonano modelem meteorologicznym WRF i uszczegółowiono dla obszaru województwa za pomocą preprocesora CALMET. Obliczenia rozkładów stężeń zanieczyszczeń na obszarze województwa zostały wykonane w siatkach o rozdzielczości: 500 m – miasto Wrocław, Legnica, Jelenia-Góra oraz Wałbrzych), 250 m – miasta powiatowe oraz Nowa Ruda, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Polanica-Zdrój, Łądek-Zdrój, Świeradów-Zdrój, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój, 1000 m dla pozostałego obszaru województwa.

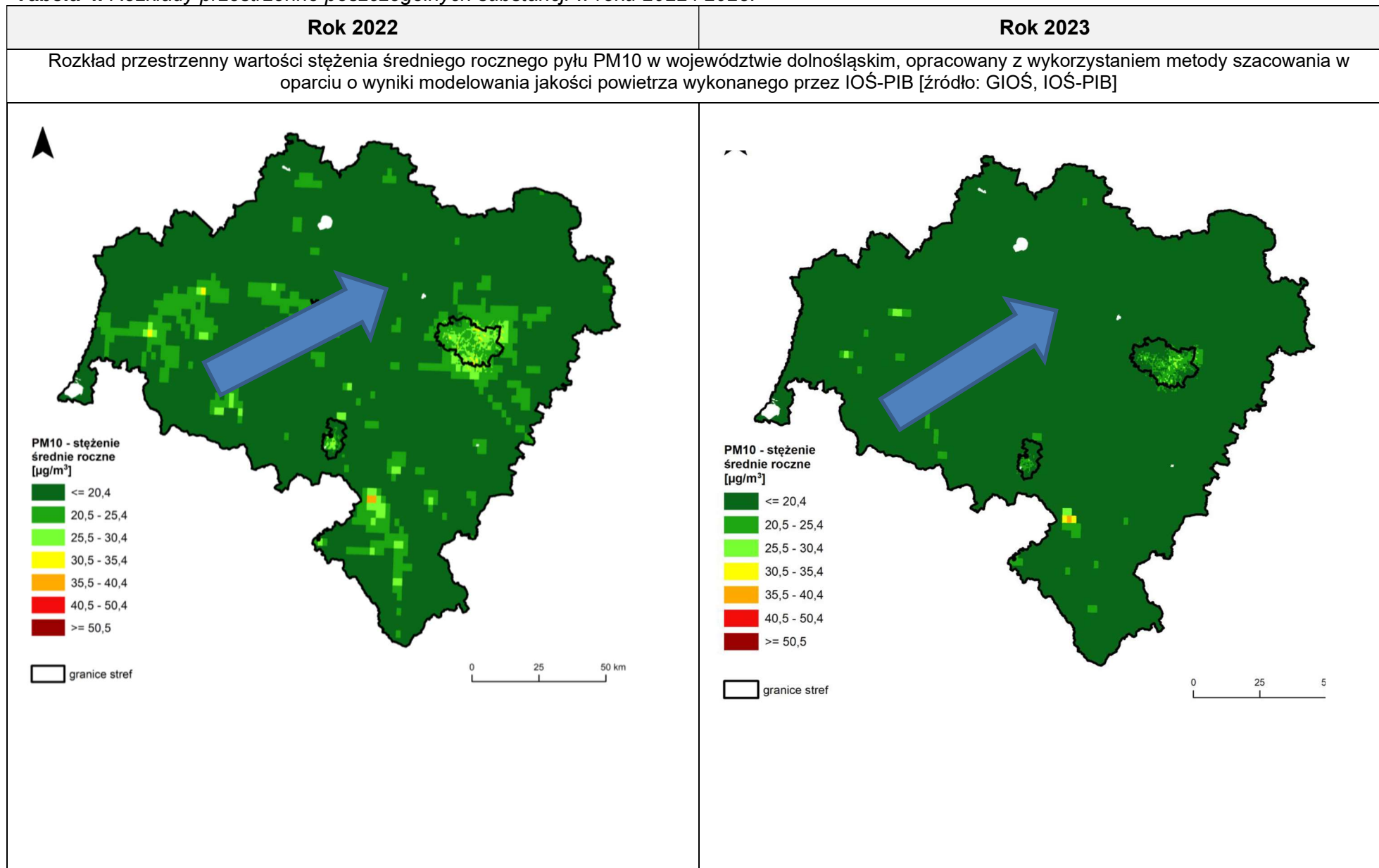
Dane emisyjne pochodziły z Wojewódzkiej Bazy Emisji Zanieczyszczeń. Uwzględniono: emisję z ogrzewania indywidualnego, emisję z transportu, emisję z kopalni odkrywkowych (obiektów wielkopowierzchniowych), emisję z rolnictwa, emisję przemysłową (baza emitatorów punktowych) oraz emisję napływową na teren województwa dolnośląskiego.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównych dróg z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń.

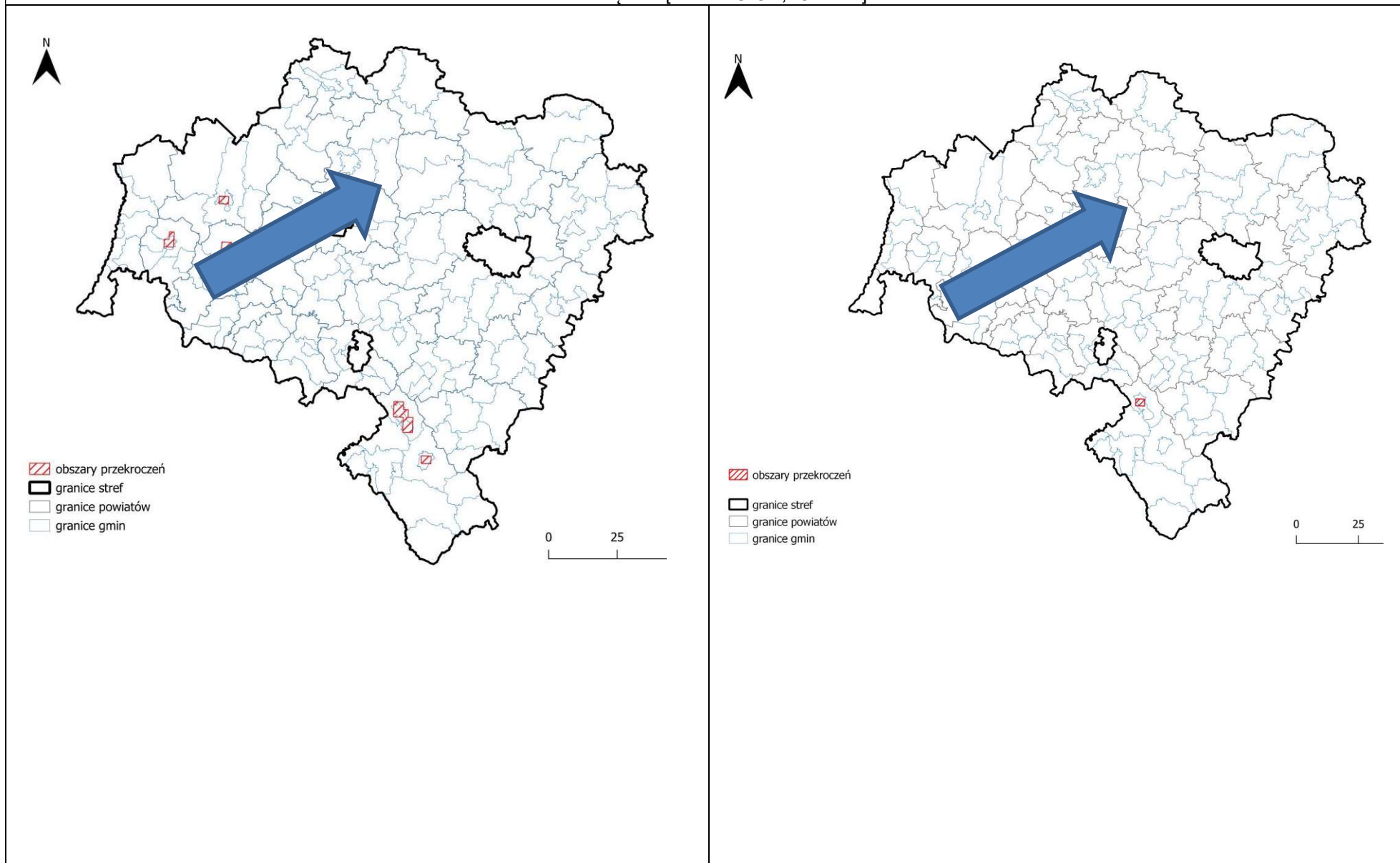
Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka. Z badań przeprowadzonych na terenie Polski w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika, że ozon jest zanieczyszczeniem w strefie przyziemnej wykazującym tendencje do przekraczania poziomów dopuszczalnych na wielu obszarach kraju i Europy. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego.

Porównanie jakościowe wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2022-2023 w postaci graficznej przedstawiają rysunki w tabeli poniżej:

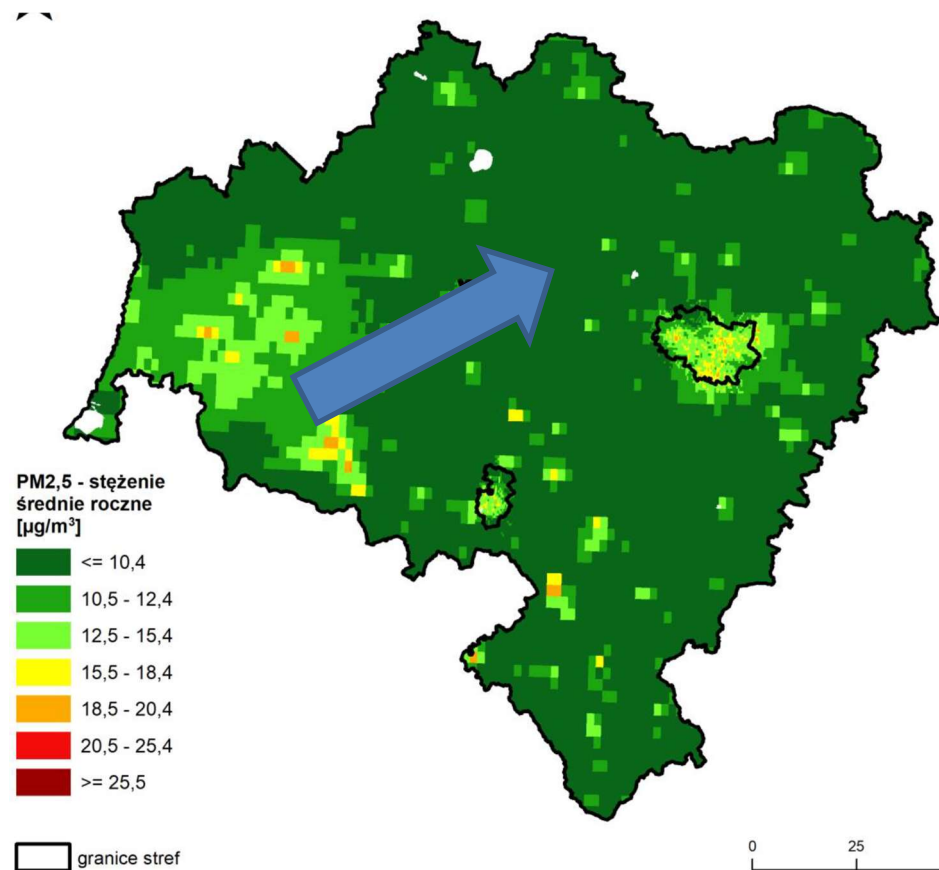
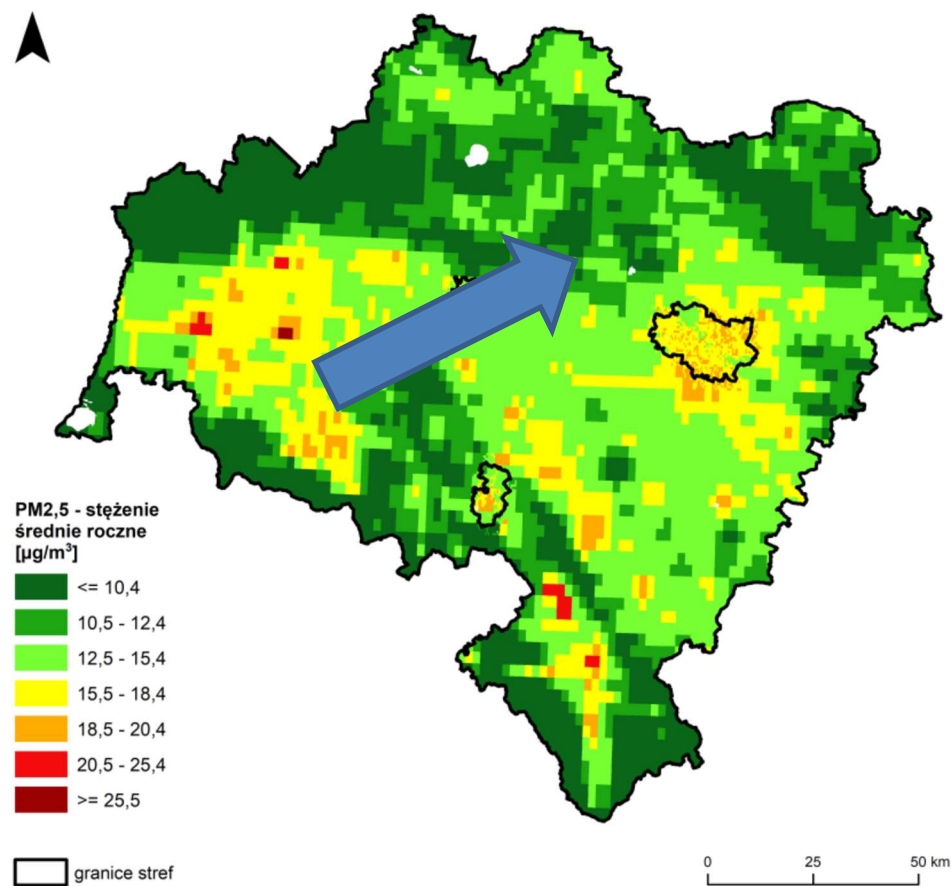
Tabela 4. Rozkłady przestrzenne poszczególnych substancji w roku 2022 i 2023.

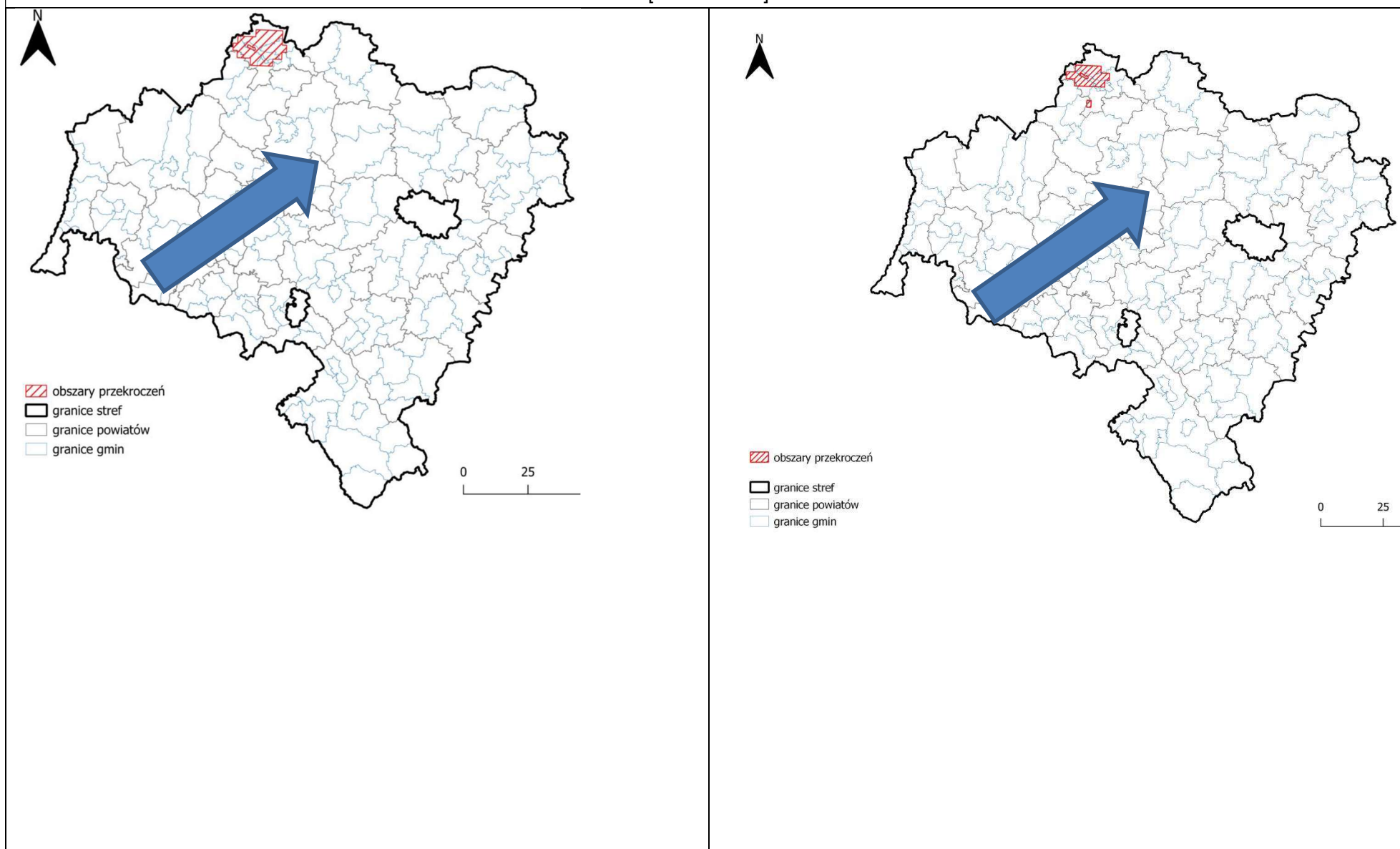
Zasięg obszarów przekroczeń dobrego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie
dolnośląskim [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

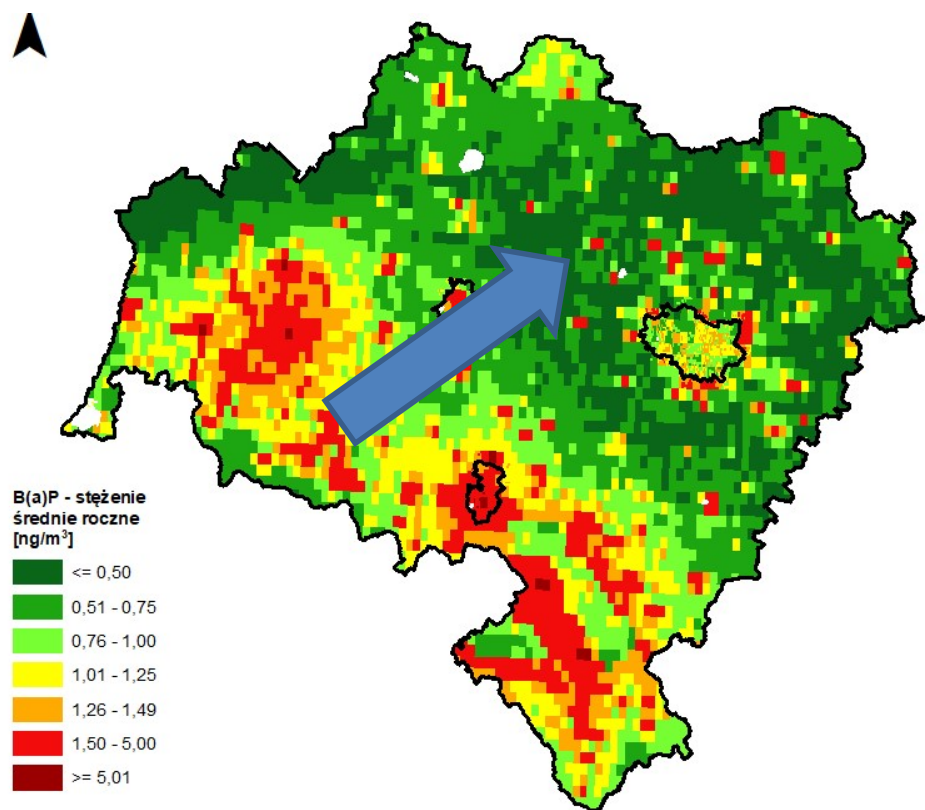
Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM_{2,5} w województwie dolnośląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego arsenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie dolnośląskim
[źródło: GIOŚ]

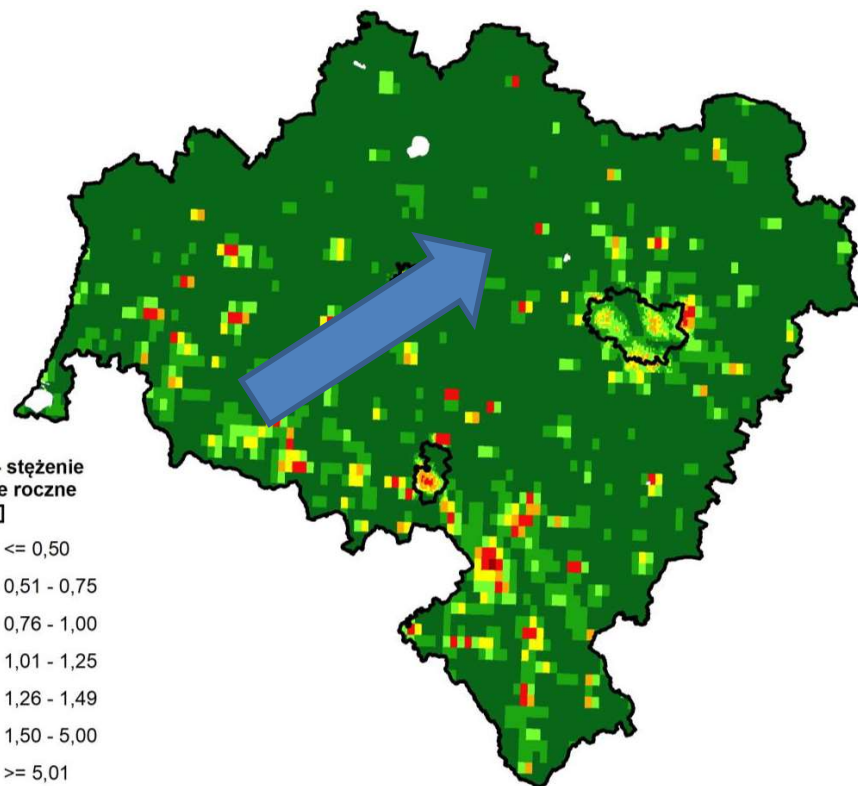

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w województwie dolnośląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

granicze stref

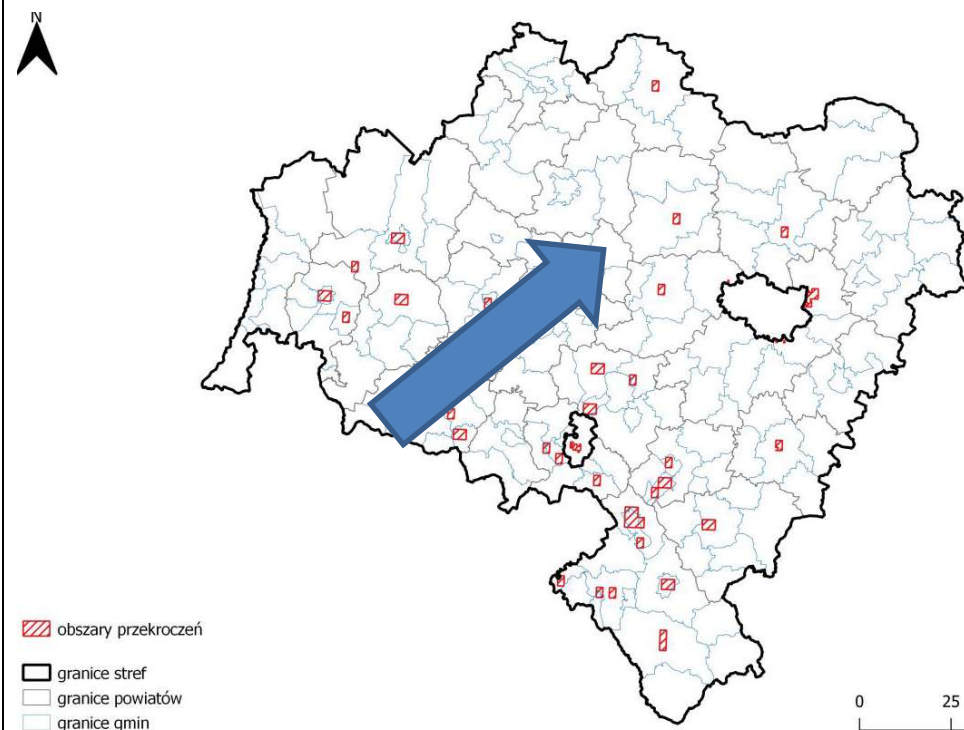
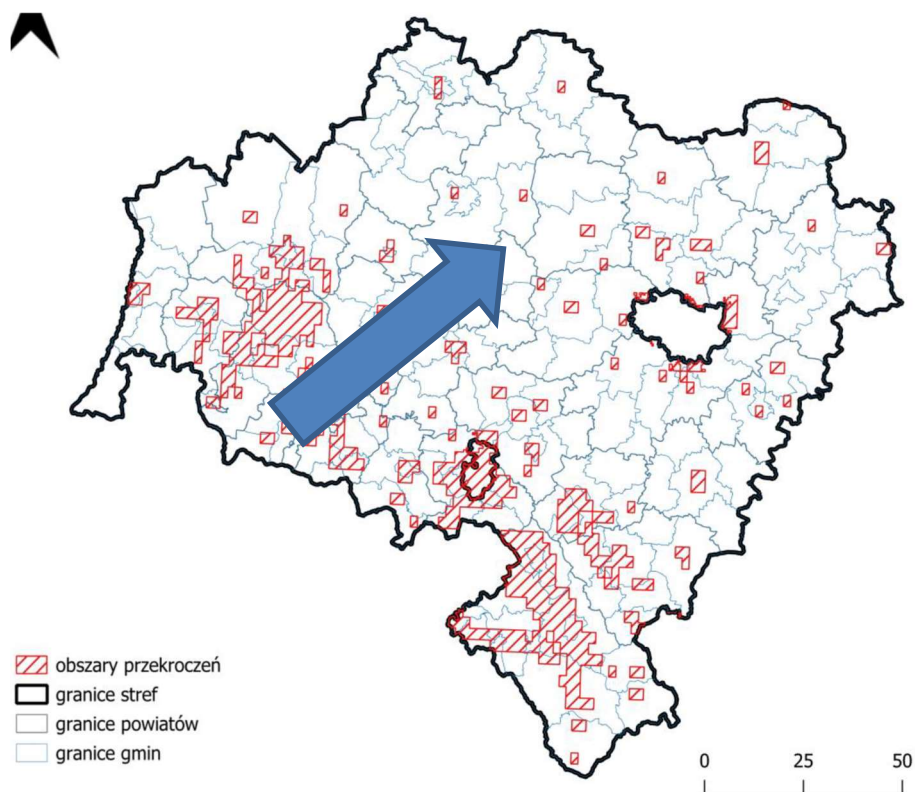
0 25 50 km

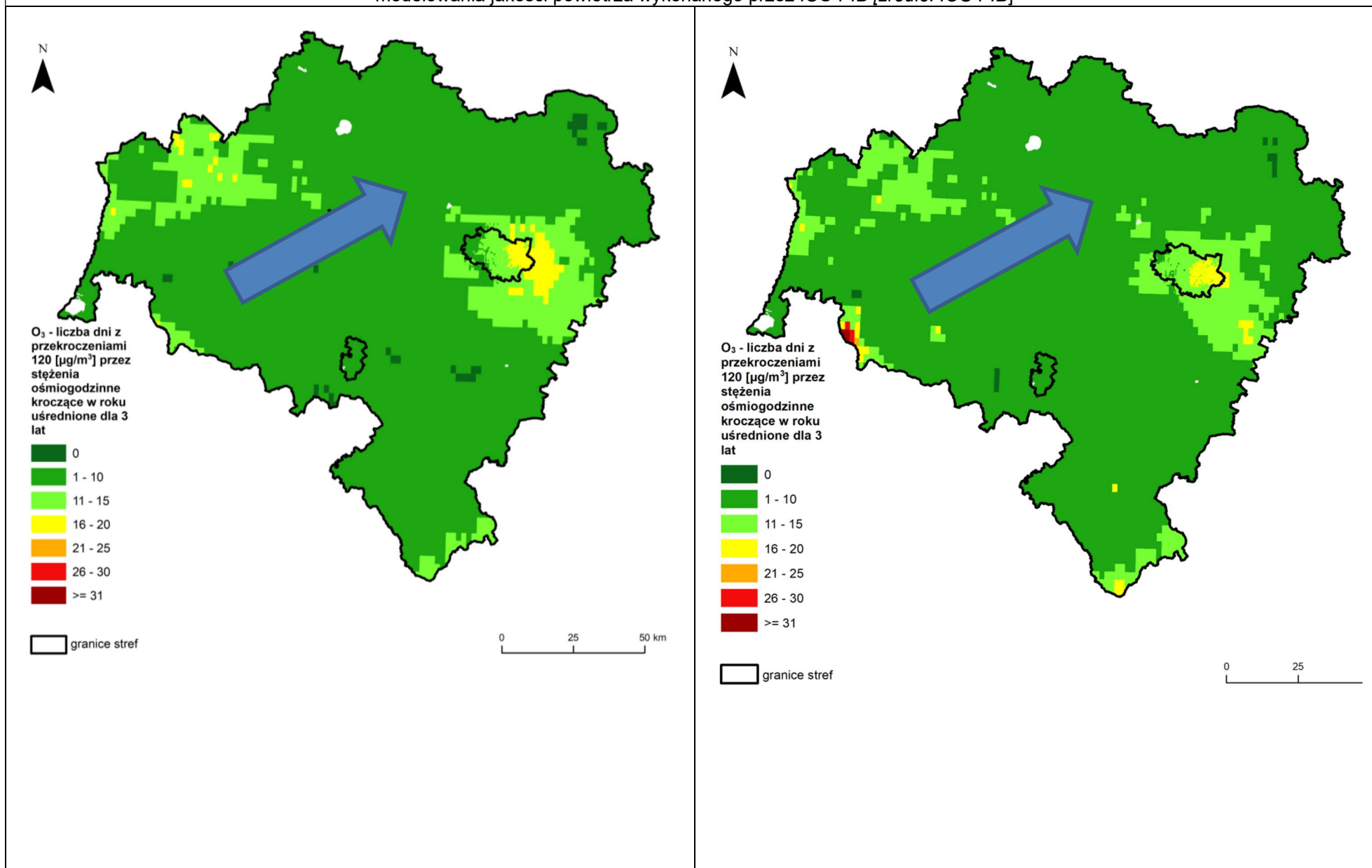
granicze stref

0 25 km

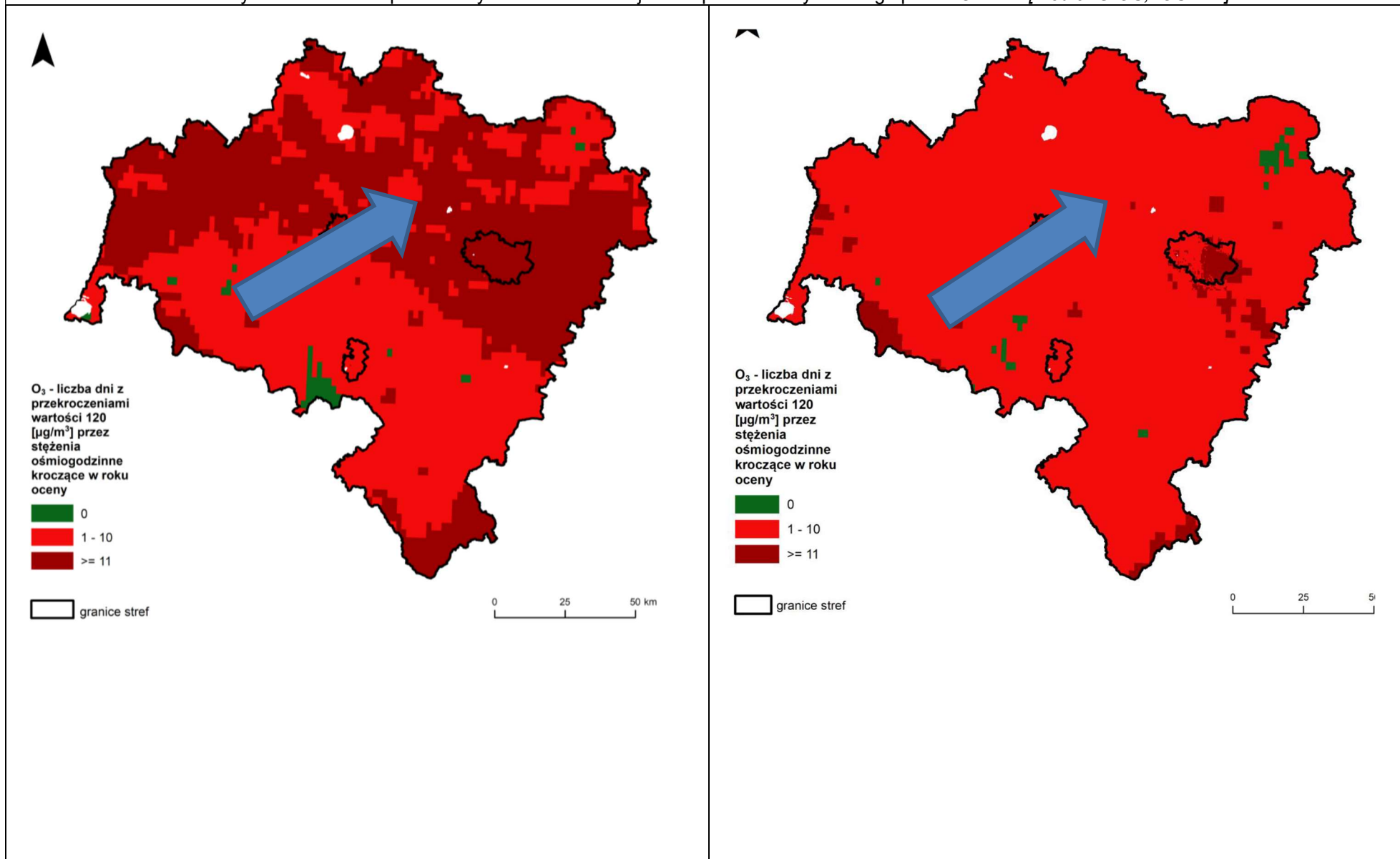
Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie dolnośląskim [źródło: GIOŚ]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego O₃ na obszarze województwa dolnośląskiego – średnia z 3 lat, będący wynikiem modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: IOŚ-PIB]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O₃ na obszarze województwa dolnośląskiego, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

Na podstawie porównania wyników oceny jakości powietrza dla województwa dolnośląskiego (z 2 ostatnich lat), w szczególności dla Powiatu Wołowskiego obserwuje się:

- brak zmian lub niewielkie zmiany wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM₁₀,
- brak obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ na terenie powiatu,
- poprawę wartości stężenia średniorocznego pyłu PM_{2,5},
- brak obszarów przekroczeń stężenia średniorocznego arsenu,
- poprawę wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu, mniejsze obszary przekroczeń,
- zmniejszenie liczby dni z przekroczeniami poziomu celu długoterminowego O₃.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównych dróg z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2022-2023:

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Wołowskiego są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
3. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
5. zanieczyszczenia napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Główną przyczyną występowania przekroczeń zanieczyszczeń pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków i utrudnione warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz niezorganizowana emisja pyłu z dróg i terenów przemysłowych.

4.2. Klimat akustyczny

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 28 maja 2007 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2007 Nr 105, poz. 718),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy,
- przemysł,
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi

ośrodkami. Przez teren powiatu przebiegają będące źródłami hałasu drogowego: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne, łączące Powiat Wołowski z innymi ośrodkami.

Na poziom hałasu drogowego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu w środowisku przedstawia tabela poniżej:

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.

Klasa standardu akustycznego	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
1.	A. Strefa ochronna „A uzdrowiska B. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	64	59	50	40
	B. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży				
	C. Tereny domów opieki społecznej				
	D. Tereny szpitali w miastach				
3.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	68	59	55	45
	B. Tereny zabudowy zagrodowej				
	C. Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe				
	D. Tereny mieszkaniowo – usługowe				
4.	A. Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65	55	45

Źródło: GIOŚ-RWMS

Natężenie hałasu w środowisku określa się wartością poziomu dźwięku mierzoną w decybelach (dB). Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku, który również może być wyznaczony jako suma poziomów odnoszących się do różnych źródeł. Równoważny poziom dźwięku ściśle związany jest również z czasem jego trwania.

Mapy akustyczne, których opracowanie jest wymagane przepisami prawa (ustawa–Prawo ochrony środowiska), z uwagi na zapewnienie jednolitości formy i treści mapy, a także porównywalności wyników, muszą być oparte o określone w przepisach, wspólne dla wszystkich wskaźniki.

Wskaźnikami tymi są L_{DWN} oraz L_N .

– L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu,

– L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji

dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych); wskaźnik ten służy do określenia zaburzenia snu.

Wykonywany w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) w obrębie Powiatu - na drodze krajowej i drogach wojewódzkich wykazuje w części dróg spadek, w części wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego. Wyniki pomiarów wykonywanych na drogach w 2000, 2005, 2010 i 2015 roku przedstawia tabela poniżej:

Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Wołowskiego.

Nr drogi	Odcinek	Rok					Wzrost natężenia ruchu [%] (rok 2020 w stosunku do 2015)
		2000	2005	2010	2015	2020	
36	Ścinawa – Krzelów	-	2 156	2 421	3 957	4 168	5,3
	Krzelów – Wińsko				2 668	2 878	7,9
	Wińsko – Załęcze	-	2 942	3 050	3 624	4 233	16,8
334	DW333 - Krzelów	-	726	1 498	907	1 070	18,0
	Krzelów – Moczydlnica Dworska	-	510	581	598	706	18,1
338	Wińsko - Moczydlnica Dworska	-	1 230	1 792	1 751	1 230	-29,8
	Moczydlnica Dworska - Wołów	-	2 055	2 383	2 433	2 138	-12,1
	Wołów (przejście 1)	-	-	-	-	7 252	-
	Wołów (przejście 2)	-	2 580	4 196	3 805	3 167	-16,8
	Wołów - Prawików	2 383	1 803	2 610	2 265	1 874	-17,3
	Prawików - Kawice	-	2 356	4 168	2 632	2 604	-1,1
339	Strupina – Pełczyn	-	585	1 044	996	1 610	61,6
	Pełczyn – Wołów	-	1 058	1 587	1 337	2 306	72,5
	Wołów (przejście)	-	1 259	1 751	1 959	1 939	-1,0
340	Ścinawa - Wołów	1 594	1 616	2 236	2 059	2 338	13,6
	Wołów (przejście 1)	5 232	6 870	6 824	6 626	5 842	-11,8
	Wołów (przejście 2)	-	-	-	-	11 406	-
	Wołów – Oborniki Śląskie	5 389	3 828	4 442	4 112	7 446	81,1
341	Radecz – Brzeg Dolny (obwodnica)	-	-	-	-	4 047	-
	Brzeg Dolny (obwodnica 1) – Radecz - Żerkówek	-	-	-	-	2 016	-
	Brzeg Dolny (obwodnica 2) – Żerkówek - Kleka	-	-	-	-	4 153	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 GDDKiA

Kolor czerwony – wzrost natężenie ruchu, kolor zielony – spadek natężenia ruchu

W 2022 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) oraz Dolnośląska Służba Dróg i Kolei (DSDiK) opublikowała opracowanie pt. „Strategiczna mapa hałasu” (SMH) dla wybranych odcinków dróg administrowanych przez GDDKiA oraz DSDiK. Przedmiotem opracowania była analiza klimatu akustycznego dróg - wykonanie strategicznych map hałasu, w tym również dla wybranych odcinków dróg na terenie Powiatu Wołowskiego.

Dla Powiatu Wołowskiego – ujęte zostały:

- drogi główne poza aglomeracjami, będące z zarządzie DSDiK: powierzchnia analizowanego obszaru: 1,4 km², liczba mieszkańców w analizowanym obszarze: 31 940, gęstość zaludnienia: 2 281,1 os/km².

Dla Powiatu Wołowskiego w SMH DSDiK określono:

- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} : 0,005 km²,
- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_N : 0,012 km²,
- szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} : 100,
- szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_N : 0.

Program ochrony środowiska przed hałasem (POH).

Celem programu jest określenie działań ograniczających poziom hałasu w środowisku, a zatem poprawa klimatu akustycznego, w następstwie której polepszy się jakość życia, snu, a także zdrowie mieszkańców województwa poprzez redukcję hałasu i jego szkodliwych skutków.

Podstawę do opracowania POH Dolnośląskie stanowią strategiczne mapy hałasu (SMH) wykonane przez podmioty do tego zobligowane. Stan klimatu akustycznego obrazowany w Strategicznych Mapach Hałasu pozwala na identyfikację najistotniejszych problemów i obszarów wymagających poprawy. W dokumencie formułowane są działania, które uzyskują status prawa miejscowego i powinny być realizowane we wskazanych perspektywach czasowych. W kolejnych latach w ramach sporządzanych SMH (po 5 latach) dokonuje się ponownej oceny stanu klimatu akustycznego wskazując tym samym stopień realizacji oraz skuteczność podjętych działań wynikających z POH. SMH jest zatem weryfikacją poprawności i skuteczności samych działań, ale też właściwego funkcjonowania POH w całości. Wyniki SMH mogą być podstawą do wskazania nieskutecznych działań lub wskazania dalszych działań w kolejnym POH.

W celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu na terenie województwa wykorzystano statystyczne wskaźniki dotyczące wpływu hałasu na mieszkańców (wprowadzone w czwartej rundzie mapowania), tj.:

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca – N_{IHD} .

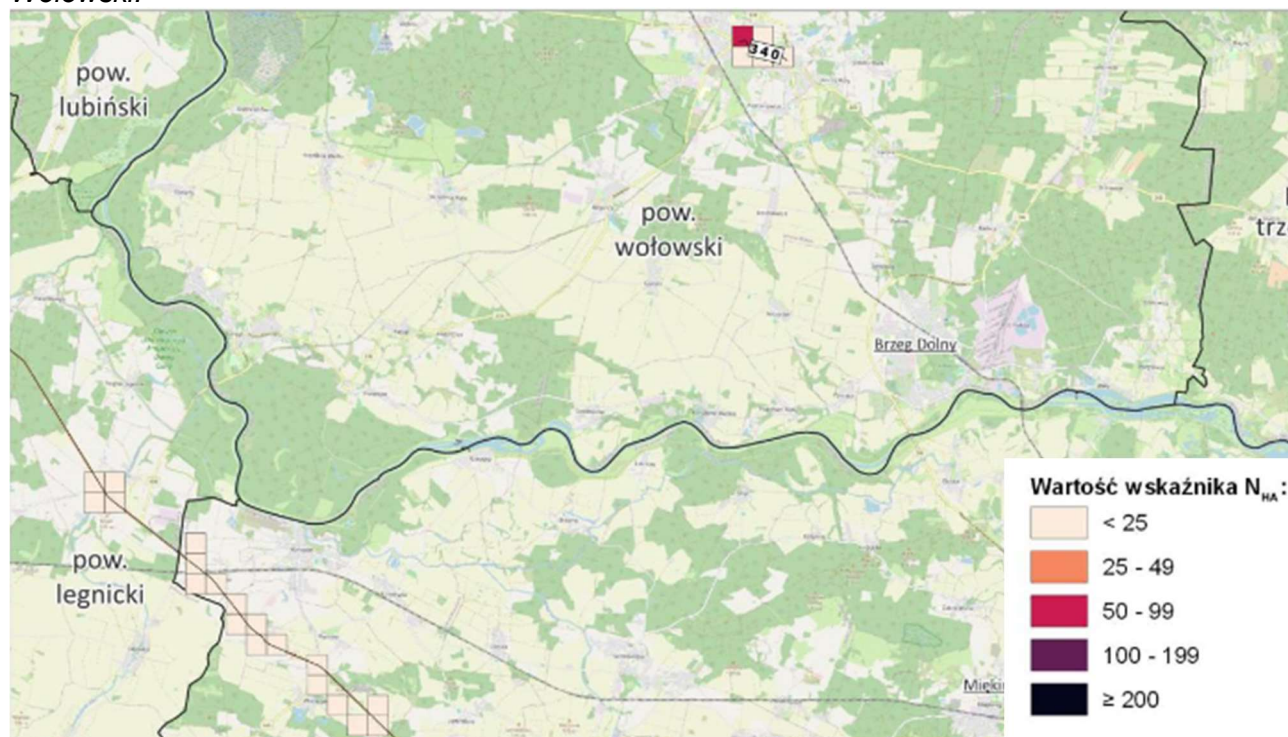
Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i badań naukowych, wskaźniki N_{HA} i N_{HSD} mają zastosowanie dla wszystkich źródeł hałasu komunikacyjnego (pochodzącego od dróg, linii kolejowych i tramwajowych oraz lotnisk), podczas gdy wskaźnik N_{IHD} stosuje się wyłącznie w przypadku hałasu drogowego. Wartości wskaźników zostały obliczone na podstawie wyników wszystkich strategicznych map hałasu będących podstawą merytoryczną do POH Dolnośląskie.

Dla Powiatu Wołowskiego określono:

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA} : 91
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD} : 23
- całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca – N_{IHD} : 0.

Poniżej w postaci graficznej przedstawiono wartości wskaźnika N_{HA} na terenie Powiatu Wołowskiego w postaci kwadratów o boku 500mx500m:

Rysunek 3. Mapa liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu drogowego – Powiat Wołowski.

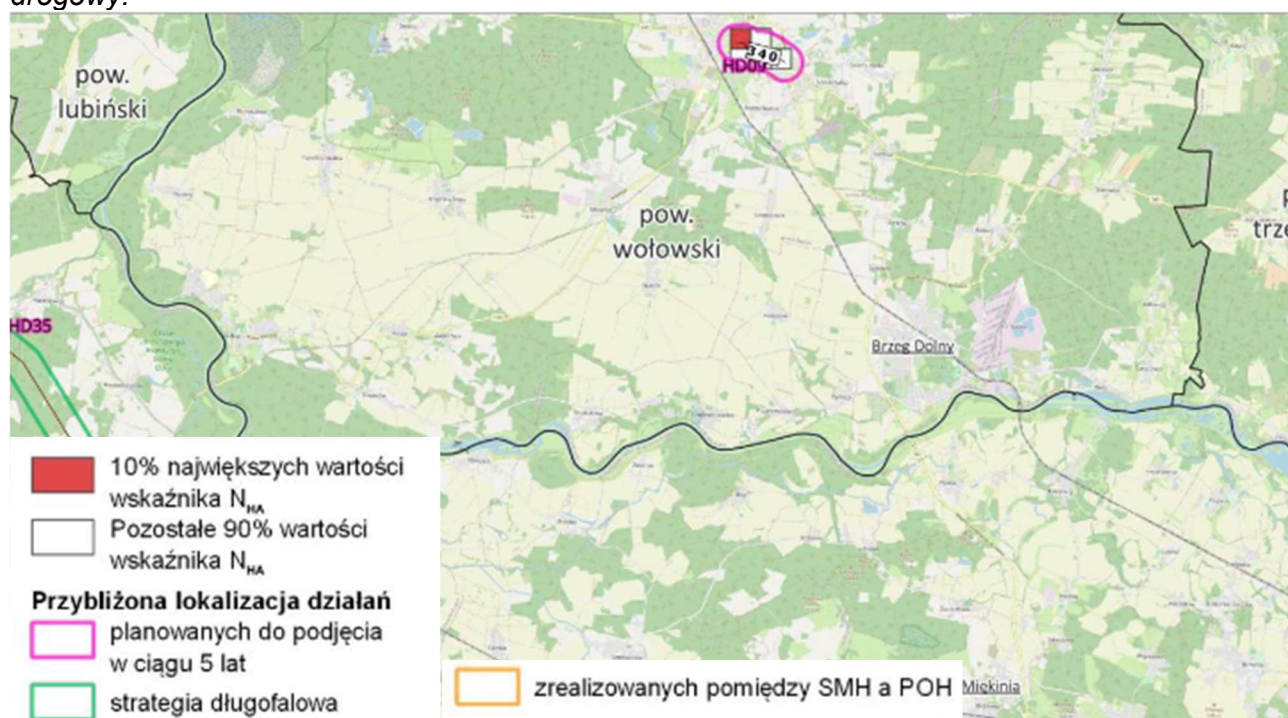
Źródło: POH Dolnośląskie

W POH Dolnośląskie określono działania wskazane w SMH DSDiK 2022 mające przyczynić się do redukcji oddziaływania akustycznego. Działania planowane są do realizacji w ciągu 6-10 lat, licząc od roku następującego po roku sporządzenia SMH. Dla dróg przebiegających przez teren Powiatu Wołowskiego planowanym działaniem jest

- przebudowa DW340 na odcinku Ścinawa – Oleśnica (2028-2032).

W POH Dolnośląskie wskazano działania dla dróg głównych na terenie województwa dolnośląskiego w zakresie ochrony przed hałasem. Na poniższej mapie przedstawiono przybliżoną lokalizację planowanych działań na terenie Powiatu Wołowskiego, na tle 10% największych wartości wskaźnika N_{HA} .

Rysunek 4. Mapa lokalizacji działań na tle rozkładu 10% największej wartości wskaźnika N_{HA} - hałas drogowy.

Źródło: POH Dolnośląskie

Działania planowane do podjęcia podzielone są na dwie grupy zadań:

- działania planowane do podjęcia w ciągu 5 lat, licząc od roku uchwalenia programu, tj. do roku-2029,
- oraz na strategię długofalową, działania planowane do podjęcia w ciągu 6-10 lat, tj. w latach 2030-2034.

Dodatkowo na mapach zaznaczono przybliżoną lokalizację działań zrealizowanych pomiędzy opracowywaniem strategicznych map hałasu a opracowywaniem POH Dolnośląskie.

Efekty tych działań nie były uwzględnione w strategicznych mapach hałasu. Jest to istotne ponieważ, wartości wskaźników zdrowotnych, na podstawie których wyznacza się 10% terenów jednostkowych, na których wskazuje się działania do podjęcia, są obliczone na podstawie wyników SMH opracowanych w IV rundzie mapowania. W związku z tym, działania zakończone między SMH oraz POH Dolnośląskie, mogły korzystnie wpływać na klimat akustyczny w ich otoczeniu. W związku z tym, dla działań zrealizowanych między SMH a POH Dolnośląskie obliczono również zakładane efekty ich zakończenia.

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do Powiatu Wołowskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2020, poz. 258).

W stosunku do poprzedniego rozporządzenia, zmiany dopuszczalnych parametrów dla pól o częstotliwościach od 2 GHz do 300 GHz wynoszą odpowiednio:

- a) dla składowej elektrycznej z 7 V/m na 61 V/m (wzrost niemal 9 razy),
- b) dla gęstości mocy z 0,1 W/m² na 10 W/m² (100- krotny wzrost).

Rok 2022

W 2022 roku GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu przeprowadzał pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego.

Tabela 7. Punkty pomiarowe i wartości pomiarów PEM na terenie Powiatu Wołowskiego w 2022 roku.

Rok	Lokalizacja	Wartość średnia zmierzona
2022	Wołów, ul. Rzemieślnicza 5	0,7
	Wołów, ul. Zwycięstwa 29	0,4

Źródło: Badania PEM w 2022, GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu.
Uwagi:

Badania przeprowadzane w punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego wykazały, że w badanych punktach pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Średnie wartości natężenia PEM w województwie dolnośląskim w 2020 roku wynosiły:

- dla terenów miast od 100 000 do 200 000 mieszkańców: 0,50 V/m,
- dla terenów miast od 50 000 do 100 000 mieszkańców: 0,57 V/m,
- dla terenów miast od 20 000 do 50 000 mieszkańców: 0,72 V/m,
- dla terenów miast poniżej 20 000 mieszkańców: 0,49 V/m.

Rok 2023

W 2023 roku GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu nie przeprowadzał pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie Powiatu Wołowskiego.

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa

4.4.1. Jakość wód powierzchniowych

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I - stan bardzo dobry - dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II - stan dobry - gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III - stan umiarkowany - obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV - stan słaby - wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V - stan zły - wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Dodatkowo uwzględniono zasady określone szczegółowo w opracowanych przez GIOŚ wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Odstąpiono od stosowania zasady dziedziczenia wyników klasyfikacji wskaźników biologicznych, hydromorfologicznych, wskaźników fizykochemicznych, jak również wskaźników chemicznych (czyli nie uwzględniano w ocenie stanu/potencjału ekologicznego oraz w ocenie stanu chemicznego wyników klasyfikacji w/w wskaźników z ubiegłych lat).

Podstawowym elementem w gospodarowaniu wodami, do którego odnoszą się również oceny stanu wód są jednolite części wód (JCW). Prawo wodne dzieli JCW na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także fragment morskich wód wewnętrznych, przejściowych lub przybrzeżnych.

Klasyfikacja elementów biologicznych:

Klasyfikacja elementów biologicznych polega na nadaniu każdemu badanemu elementowi jednej z pięciu klas jakości wód powierzchniowych, przy czym:

- klasa I oznacza stan bardzo dobry/maksymalny potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa II oznacza stan/potencjał dobry biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa III oznacza stan/potencjał umiarkowany biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa IV oznacza stan/potencjał słaby biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa V oznacza stan/potencjał zły biologicznego wskaźnika jakości wód.

Po porównaniu wyników klasyfikacji uzyskanych dla poszczególnych elementów biologicznych o wyniku klasyfikacji decydował ten element, któremu nadano najmniej korzystną klasę.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych:

Do elementów fizykochemicznych, wspierających elementy biologiczne, zalicza się wskaźniki charakteryzujące:

- stan fizyczny, w tym warunki termiczne,
 - zasolenie,
 - zakwaszenie,
 - warunki biogenne,
- oraz wskaźniki z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych polega na przypisaniu każdemu badanemu wskaźnikowi odpowiedniej klasy jakości wód powierzchniowych, przy czym:

- klasa I oznacza stan bardzo dobry/maksymalny potencjał,
- klasa II oznacza stan dobry/dobry potencjał,
- niespełnienie wymogów klasy II oznacza stan/potencjał poniżej dobrego.

Określenia klasy jakości wód dla każdego z badanych wskaźników dokonuje się przez porównanie wartości średniej rocznej (o ile w załącznikach do rozporządzenia nie określono inaczej) z wartościami granicznymi, przy czym ilość wyników pomiarów przyjmowana do obliczeń średniej rocznej nie może być mniejsza niż 4. O klasyfikacji decyduje ten wskaźnik, któremu nadano najmniej korzystną klasę.

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego:

Stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód ocenia się na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Klasyfikację stanu ekologicznego przeprowadza się dla naturalnych jednolitych części wód powierzchniowych. Klasyfikacja polega na nadaniu jednolitej części wód powierzchniowych jednej z pięciu klas stanu ekologicznego, przy czym:

- klasa I oznacza bardzo dobry stan ekologiczny,
- klasa II oznacza dobry stan ekologiczny,
- klasa III oznacza umiarkowany stan ekologiczny,
- klasa IV oznacza słaby stan ekologiczny,
- klasa V oznacza zły stan ekologiczny.

Stan/potencjał ekologiczny JCWP klasyfikuje się na podstawie danych uzyskanych w wyniku realizacji badań monitoringowych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym.

Klasyfikacja stanu chemicznego:

Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się na podstawie oceny wyników badań substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli dla każdego punktu pomiarowo - kontrolnego wartości średnioroczne (wyrażone jako średnia arytmetyczna z pomierzonych stężeń wskaźników) oraz stężenia maksymalne (wyrażone jako 90 percentyl) nie przekraczają dopuszczalnych wartości odpowiednio średniorocznych i dopuszczalnych stężeń maksymalnych określonych dla poszczególnych kategorii wód. Jeżeli JCWP nie spełnia ww. wymagań określa się jej stan chemiczny jako „poniżej dobrego”.

Klasyfikacja stanu:

Stan jednolitych części wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań z reprezentatywnego dla danej JCWP punktu pomiarowego, uwzględniając wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego JCWP i wyniki klasyfikacji stanu chemicznego.

Stan jednolitej części wód można ocenić jako dobry lub zły, w zależności od klasyfikacji stanu chemicznego i stanu/potencjału ekologicznego. Jednolita część wód powierzchniowych może być oceniana jako będąca w dobrym stanie tylko jeżeli jej stan chemiczny jest dobry i jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny są co najmniej dobre.

Sposób klasyfikacji wskaźników biologicznych i hydromorfologicznych oraz fizykochemicznych elementów jakości wód powierzchniowych uległ w 2017 roku istotnym zmianom, w stosunku do lat poprzednich. Zmiany te dotyczą zwłaszcza oceny hydromorfologicznej rzek, która została oparta na Hydromorfologicznym Indeksie Rzecznym (HIR) oraz klasyfikacji wskaźników fizykochemicznych, w której każdy typ ma własny zestaw wartości granicznych klas. W przeważającej większości JCWP

spowodowało zaostrenie kryteriów klasyfikacji. Stąd klasyfikacja elementów fizykochemicznych w wielu przypadkach jest niższa w stosunku do poprzednich lat, mimo braku rzeczywistej zmiany w mierzonych stężeniach substancji zanieczyszczających.

Stan chemiczny określa się na podstawie badań substancji z grupy wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2021 poz. 1475) oceniane są substancje priorytetowe oraz wskaźniki innych substancji zanieczyszczających, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej KOM 2006/0129 (COD) dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE. Ocena stanu chemicznego polega na porównaniu wyników badań do wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód dla danego typu jednolitych części wód przedstawionych w załączniku nr 8 wyżej cytowanego rozporządzenia. Przekroczenie tych wartości powoduje przyjęcie złego stanu chemicznego.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie Powiatu Wołowskiego przeprowadza GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Na podstawie badań jakości wód powierzchniowych przeprowadzanych w 2022 roku dla tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) określono jakość wód dla dwóch JCWP obejmujących teren powiatu.

- **Tabela 8. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego w 2022 r. zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.**

Nazwa JCWP/nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolo-gicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia – ppk Kaczawa – ujście do Odry PLRW600011138999	IV	IV	>II	I	W roku 2022 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		
Odra od Bystrzycy do Baryczy – ppk Odra w m. Wietszyce PLRW6000121399	IV	-	-	-			

- Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych za rok 2022, GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu

Objaśnienia: JCWP - **Jednolite części wód** zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Analiza parametrów wód w badanych przez GIOŚ-RWMŚ punktach pomiarowych wykazała:

Elementy biologiczne:

- dla dwóch JCWP określono IV klasę elementów biologicznych,

Elementy hydromorfologiczne:

- dla jednej JCWP określono IV klasę elementów hydromorfologicznych,
- dla jednej JCWP nie określano klasy elementów hydromorfologicznych,

Elementy fizykochemiczne:

- dla jednej JCWP określono >II klasę elementów fizykochemicznych,
- dla jednej JCWP nie określano klasy elementów fizykochemicznych.

Elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:

- dla jednej JCWP określono I klasę elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne,
 - dla jednej JCWP nie określano klasy elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne,
- Stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan ogólny JCWP nie były określane

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę dla JCWP obejmujących teren Powiatu Wołowskiego przedstawiono w tabelach poniżej:

Tabela 9. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
6000121399	Odra od Bystrzycy do Baryczy	Wielka rzeka nizinna	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
60001014529	Krępa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zagrożona
60001014569	Łacha	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001014769	Kanał Świernia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	Zły stan ekologiczny	brak danych	zagrożona
60001013972	Kanał Dąbie (Strużnik)	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	Zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
600010137554	Jodłówka	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	zagrożona
600010139671	Jezierzyca do Rowu Stawowego	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001013968	Nieciecza	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001013758	Lutynia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	brak danych	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

4.4.2. Jakość wód podziemnych

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148).
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 349 ustawy Prawo wodne, Dz.U. 2023 poz. 1478 – tekst jednolity). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

Klasyfikacja pięć klas jakości wód, z uwzględnieniem przepisów w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

klasa I – wody o bardzo dobrej jakości:

- wartości wskaźników jakości wody są kształtowane jedynie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w warstwie wodonośnej,
- żaden ze wskaźników jakości wody nie przekracza wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

klasa II – wody dobrej jakości:

- wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne,
- wskaźniki jakości wody, z wyjątkiem żelaza i manganu, nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

klasa III – wody zadowalającej jakości:

- wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania antropogenicznego,
- mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

klasa IV – wody niezadowalającej jakości:

- wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz słabego oddziaływania antropogenicznego,
- większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

klasa V – wody złej jakości:

- wartości wskaźników jakości wody potwierdzają oddziaływania antropogeniczne,
- woda nie spełnia wymagań określonych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nowy podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się cztery JCWPd nr 78, 79, 94 i 95.

W latach 2022-2023 ocenę stanu jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o monitoring diagnostyczny. Na terenie Powiatu Wołowskiego wyznaczono następujące punkty pomiarowo-kontrolne (tabela):

Tabela 10. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023.

Gmina/ miejscowość	JCWPD	Typ ośrodka wodonosnego	Rodzaj punktu pomiarowego	Użytkowanie terenu	Klasa jakości
2022 r.:					
Wołów	95	piezometr		składowisko odpadów	IV
Wołów	95	piezometr		składowisko odpadów	V
Wołów	95	piezometr		składowisko odpadów	IV
Wołów	95	piezometr		składowisko odpadów	IV
2023 r.:					
Lubiąż Gm. Wołów	95	porowy	studnia wiercona	zabudowa wiejska	V

Źródło: Ocena jakości wód podziemnych na terenie województwa dolnośląskiego 2022 i 2023 r., GIOŚ-RWMS we Wrocławiu.

W badanych punktach pomiarowych wody podziemne zostały zakwalifikowane do IV i V klasy jakości wód podziemnych.

Tabela 11. Ocena JCWPd oraz działania w celu utrzymania i poprawy stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego.

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
GW600078	dobry	dobry	dobry	podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łąkowe, łąki wilgotne, rozlewiska
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
				ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR
GW600079	slaby	slaby	slaby	właściwy organ administracji geologicznej w zakresie wydania decyzji, właściciel ujęcia w zakresie wykonania dodatku do dokumentacji	opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych	sporządzenie (na podstawie decyzji właściwego organu administracji geologicznej określającej potrzebę i termin przedłożenia dodatku do dokumentacji geologicznej) dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 93 ust. 5)		
				podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				PSH ustawa Prawo wodne (art. 369 ust 1)	weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r.	wykonanie analizy obejmującej identyfikację ujęć wód podziemnych o zasobach eksploatacyjnych znacznie przekraczających średni rzeczywisty pobór w poprzednim cyklu planistycznym, złożenie wniosków o weryfikację zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych w trybie wykonania dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej, do właściwych organów administracji geologicznej
				Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/ przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				CDR (Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego art. 4 ust. 1)	ograniczenie zużycia wody w rolnictwie	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie możliwości zastosowania wodooszczędnych technik nawadniania gruntów ornych oraz sposobów retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych w rolnictwie wraz z przekazaniem informacji o możliwych programach pozyskiwania środków na realizację działań w dowiązaniu do specyfiki produkcji rolnej
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtwarzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska
				podmiot prowadzący działalność gospodarczą	ograniczenie zużycia wody w przemyśle	przeprowadzenie przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą analizy możliwości ograniczenia zużycia wody w przemyśle poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik oszczędzających wodę wraz z oceną możliwości ich zastosowania

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				PGW WP	dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych, uwzględniający faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych, a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
				ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR
GW600094	dobry	dobry	dobry	Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska
GW600095	dobry	dobry	dobry	Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				właściwy organ administracji geologicznej w zakresie wydania decyzji, właściciel ujęcia w zakresie wykonania dodatku do dokumentacji	opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych	sporządzenie (na podstawie decyzji właściwego organu administracji geologicznej określającej potrzebę i termin przedłożenia dodatku do dokumentacji geologicznej) dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				(Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 93 ust. 5)		
				PGW WP	dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych, uwzględniający faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych, a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
				ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR
				podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				PSH ustawa Prawo wodne (art. 369 ust 1)	weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r.	wykonanie analizy obejmującej identyfikację ujęć wód podziemnych o zasobach eksploatacyjnych znacznie przekraczających średni rzeczywisty pobór w poprzednim cyklu planistycznym, złożenie wniosków o weryfikację zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych w trybie wykonania dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej, do właściwych organów administracji geologicznej
				CDR (Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego art. 4 ust. 1)	ograniczenie zużycia wody w rolnictwie	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie możliwości zastosowania wodooszczędnych technik nawadniania gruntów ornych oraz sposobów retencjonowania i zagospodarowania wód

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
						opadowych w rolnictwie wraz z przekazaniem informacji o możliwych programach pozyskiwania środków na realizację działań w dowiązaniu do specyfiki produkcji rolnej
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska
				podmiot prowadzący działalność gospodarczą	ograniczenie zużycia wody w przemyśle	przeprowadzenie przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą analizy możliwości ograniczenia zużycia wody w przemyśle poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik oszczędzających wodę wraz z oceną możliwości ich zastosowania

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

*Jednostka odpowiedzialna: „Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)” została wyznaczona w cytowanym powyżej Rozporządzeniu, jednak na terenie Powiatu Wołowskiego nie funkcjonują spółki wodne.

Gospodarka wodno-ściekowa

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Obecnie Powiat Wołowski charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zwodociągowania (97,2 %), wyższym do średniego wskaźnika zwodociągowania dla województwa dolnośląskiego (95,2 %). Podstawowe parametry sieci wodociągowych w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 12. Sieć wodociągowa w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023.

Parametr	jm.	2022	2023
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	474,2	482,4
Połączenia do budynków	szt.	7 965	8 137
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	1 382,2	1 372,5
Zużycie wody na 1 mieszkańca/rok	m ³ /rok	30,1	30,1

Źródło: www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2022-2023:

- długość sieci wodociągowej wzrosła o 8,2 km,
- ilość podłączeń sieci wodociągowych do budynków na terenie powiatu wzrosła o 172 szt.,
- ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym uległa zmniejszeniu o 9,7 tys.m³.,
- średnie zużycie wody na 1 mieszkańca nie uległo zmianie.

Obecnie Powiat Wołowski posiada wskaźnik skanalizowania 71,3 %, niższy od wskaźnika dla województwa dolnośląskiego – 77,6 %. Podstawowe parametry sieci kanalizacyjnej w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 13. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Wołowskim w latach 2022-2023.

Kanalizacja	jm.	2022	2023
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej ogółem	km	271,9	273,7
Połączenia do budynków	szt.	4 555	4 642
Ścieki komunalne odprowadzone razem	tys.m ³	6 567,0	6 281,0

Źródło: www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2022-2023:

- długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu zwiększyła się o 1,8 km,
- liczba przyłączy do budynków zwiększyła się o 87 szt.,
- ilość ścieków komunalnych odprowadzonych razem zmniejszyła się o 286 tys.m³.

Poza obszarami obsługiwanymi przez sieci kanalizacji sanitarnej, na terenie gmin Powiatu Wołowskiego funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki wybieralne.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych i przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim przedstawiają tabele poniżej:

Tabela 14. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.

	jm.	2022	2023
BZT5	kg/rok	20 291	19 271
ChZT	kg/rok	401 072	450 838
Zawiesina ogólna	kg/rok	58 902	23 171
Azot ogólny	kg/rok	50 845	34 956
Fosfor ogólny	kg/rok	6 143	3 678
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	4 302	2 840

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. *biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy)*, określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – *chemiczne zapotrzebowanie tlenu* – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

Tabela 15. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.

	jm.	2022	2023
BZT ₅	kg/rok	32	48
ChZT	kg/rok	314	97
Zawiesina ogólna	kg/rok	44	102
Azot ogólny	kg/rok	0	0
Fosfor ogólny	kg/rok	0	0
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	0	0

Źródło: www.stat.gov.pl

4.5. Zasoby geologiczne

Powiat Wołowski leży w obrębie Monokliny Przedsudeckiej, której lite skały osadowe są przykryte luźnymi osadami kenozoicznymi, o miąższości do 300 m. Powierzchnię terenu budują luźne osady plejstoceny i holoceny. Do miocenu górnego należy poziom iłów zielonych i poziom iłów płomienistych serii poznańskiej. Utwory te przykrywają plicoceny i żwiry kwarcowo - skaleniowe z przewarstwieniami glin kaolinowych. Na obszarze Wzgórz Trzebnickich osady trzeciorzędu uległy glacie tektonicznemu spiętrzeniu. Utwory czwartorzędowe pochodzą z okresu zlodowacenia południowopolskiego, środkowopolskiego, północnopolskiego i holocenu. Osady zlodowacenia południowopolskiego reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Sedymentacja zlodowacenia środkowopolskiego to iły, mułki i piaski zastoiskowe.

Z okresu zlodowacenia północnopolskiego pochodzą osady rzeczne tworzące w dolinie Odry nadzalewowe. Głównie to piaski i żwiry, podrzędne mułki piaszczyste i gliny aluwialne. Z okresem holocenu związany jest taras zalewowy w dolinie Odry zbudowany z piasków różnoziarnistych z domieszką żwiru o miąższości do 4 m.

Okolicę Wińska, Węgrzec i Baszyna zajmują piaski, żwiry i gliny zwałowe, tworzące wzgórza morenowe. W pasie od Głębowic do Moczydlnicy Klasztornej i na południe od okolic Wołowa oraz koło Stęszowa, Warzęgowa i na południe od Trzcinicy Wołowskiej występują piaski, żwiry i gliny wzgórz morenowych.

Złoża kopalin są naturalnym nagromadzeniem minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. W tabeli poniżej zestawiono złoża kopalin występujące w Powiecie Wołowskim, wg stanu zasobów na 31.12.2022 r. i 31.12.2023 r. (wg. Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy).

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 16. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Wołowskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.

Lp.	Gmina	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton] [tys. m ³]*	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
1.	Brzeg Dolny	Grodzanów	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	3,68	227*	-	-
2.	Brzeg Dolny	Grodzanów (p.)	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	złożo zagospodarowane	1,11	80*	-	0
3.	Brzeg Dolny	Kraniec	GLINY CERAMICZNE KAMIONKOWE	eksploatacja złoża zaniechana	8,54	1 060,5	-	-
4.	Brzeg Dolny	Naborów	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,75	19	-	-
5.	Brzeg Dolny	Naborów I	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,72	23	-	-
6.	Brzeg Dolny	Pogalewo Duże	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	9,03	859*	-	-
7.	Brzeg Dolny	Pogalewo Małe	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	7,39	681*	-	-
8.	Brzeg Dolny	Pogalewo Małe II	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	złożo zagospodarowane	1,92	171* 170*	-	1 1
9.	Brzeg Dolny	Żerków	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	0,77	38 29	-	2 9
10.	Wińsko	Konary	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	1,00	143 139	-	3 4
11.	Wińsko	Konary I	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	10,53	995 970	995 970	- 25
12.	Wińsko	Konary-Południe	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	5,83	1 452 1 448	- 1 448	- 4
13.	Wińsko	Smogorzówek	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	0,64	32 -	-	2 31
14.	Wołów	Krzydlina Wielka	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	2,00	82	-	-
15.	Wołów	Lubiąż	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	2,82	195	-	-
16.	Wołów	Łazarzowice I	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	1,29	117	-	-
17.	Wołów	Piotroniowice	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	4,27	304	-	-
18.	Wołów	Piotroniowice II	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	5,08	410	-	-
19.	Wołów	Piotroniowice III	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	1,98	24 8	-	1 1
20.	Wołów	Piotroniowice V	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	2,00	345	-	-
21.	Wołów	Prawików	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,08	15	-	-
22.	Wołów	Stary Wołów	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	1,91	266	-	-

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.12.2022 r. i 31.12.2023 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy W 2023 roku w niektórych złożach oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobyć (zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim)

4.6. Gleby

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych.

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisję przemysłową, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego.

Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisję przemysłową, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego.

Opracowanie pt. „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2020-2022” opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie – opracowane przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., stanowi syntezę wyników badań nad kształtowaniem się stanu właściwości fizycznych, fizyko – chemicznych i chemicznych gleb gruntów ornych oraz zanieczyszczenia pierwiastkami śladowymi (Cd, Cu, Pb, Zn, Ni), wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) i siarką siarczanową (S-SO₄). Monitoring gleb przeprowadzono w latach 1995, 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 w 449 punktach pomiarowo kontrolnych na terenie całego kraju. Na terenie Powiatu Wołowskiego został zlokalizowany jeden punkt pomiarowy (nr 211, w m. Lipnica, gm. Wołów). Wyniki badań przedstawiono w tabeli poniżej:

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 17. Oznaczone parametry w punkcie pomiarowym w m. Lipnica gm. Wołów.

Lp.	Parametr	Jednostka	Rok pomiaru					
			1995	2000	2005	2010	2015	2020
1.	Próchnica – subst. org.	%	1,12	1,42	1,54	1,67	1,37	2,49
2.	Węgiel organiczny	%	0,64	0,82	0,89	0,97	0,80	1,44
3.	Azot ogólny	%	0,060	0,080	0,073	0,098	0,080	0,120
4.	pH w H ₂ O	pH	6,70	7,00	6,80	6,26	5,80	7,20
5.	pH w KCl	pH	5,60	6,00	5,80	5,17	4,80	6,90
6.	Zasolenie	mg KCl/100g gleby	14,60	21,40	30,10	13,46	13,15	48,00
7.	Fosfor przyswajalny	mg/100g gleby	3,80	5,90	8,30	3,50	4,10	16,00
8.	Potas przyswajalny	mg/100g gleby	10,90	14,00	22,00	11,60	9,50	19,40
9.	Magnez przyswajalny	mg/100g gleby	2,30	3,30	2,10	11,40	5,80	5,30
10.	Siarka przyswajalna S-SO ₄	mg/100g gleby	1,38	1,38	1,25	1,03	0,36	2,70
11.	Radioaktywność	Bq/kg gleby	533	602	562	354	260	324
12.	Ca ²⁺	cmol/kg gleby	2,87	3,14	3,66	3,37	2,37	12,80
13.	Mg ²⁺	cmol/kg gleby	0,25	0,33	0,36	0,45	0,22	0,67
14.	K ⁺	cmol/kg gleby	0,34	0,34	0,39	0,28	0,56	0,53
15.	Na ⁺	cmol/kg gleby	0,06	0,06	0,02	0,03	0,02	<0,10
16.	S ogółem	%	3,52	3,87	4,43	4,13	3,17	14,00
17.	P ogółem	%	0,040	0,040	0,050	0,039	0,035	0,071
18.	Ca	%	0,09	0,14	0,14	0,10	0,08	0,50
19.	Mg	%	0,07	0,09	0,09	0,08	0,06	0,31
20.	K	%	0,08	0,09	0,14	0,12	0,07	0,10
21.	Na	%	0,004	0,004	0,006	0,011	0,004	0,003
22.	Al	%	0,60	0,65	0,64	0,57	0,32	0,42
23.	Fe	%	0,68	0,67	0,87	0,74	0,57	0,66
24.	Mn	mg/kg gleby	563	517	530	432	348	347
25.	Cr	mg/kg gleby	6,80	8,70	7,30	9,23	7,56	31,20
26.	Co	mg/kg gleby	4,03	5,65	4,83	3,34	2,79	3,07
27.	V	mg/kg gleby	11,70	16,70	18,10	14,89	11,45	20,30
28.	Li	mg/kg gleby	4,80	6,10	6,40	5,76	3,74	<10,00
29.	Be	mg/kg gleby	0,23	0,30	0,27	0,30	0,29	<2,00
30.	Ba	mg/kg gleby	43,70	45,30	49,30	58,69	37,86	28,50
31.	Sr	mg/kg gleby	5,80	7,30	7,40	6,97	4,73	16,60

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

32.	La	mg/kg gleby	8,60	7,10	10,60	9,61	6,38	7,74
33.	Hg	mg/kg gleby	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,049	<0,100
34.	As	mg/kg gleby	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5,08	4,79
35.	Cd	mg/kg gleby	0,20	0,25	0,17	0,29	0,24	<0,50
36.	Cu	mg/kg gleby	6,30	6,30	8,00	7,39	7,41	9,07
37.	Ni	mg/kg gleby	7,20	6,60	8,70	7,45	6,24	6,07
38.	Pb	mg/kg gleby	18,40	14,50	16,00	24,53	18,66	18,70
39.	Zn	mg/kg gleby	26,20	30,00	33,30	63,35	52,31	29,90
Zanieczyszczenie węglowodorami aromatycznymi								
40.	13WWA	µg/kg gleby	121,0	132,0	184,0	279,0	140,2	438,0

Źródło: Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2020-2022” Warszawa

W ramach oznaczonych wyżej parametrów w badanym punkcie pomiarowym w latach 1995-2020 nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych dla poszczególnych substancji.

Ocena zawartości sumy 13WWA w glebach użytkowanych rolniczo:

Zawartość 13WWA w poszczególnych latach wahała się od 121,0 do 438,0 µg/kg⁻¹ (wg klasyfikacji IUNG od 0 do 1 klasy – niezanieczyszczona (zawartość naturalna) do niezanieczyszczona (zawartość podwyższona).

Stopień skażenia gleby związkami z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych zależy przede wszystkim od lokalizacji oraz sposobu użytkowania gruntu. Gleby zlokalizowane w pobliżu terenów przemysłowych oraz terenów sąsiadujących z trasami intensywnego ruchu drogowego są bardziej narażone na zanieczyszczenie związkami z grupy WWA.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Wołowskim w 2022 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Wołowie, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji i zagospodarowania zajmowały powierzchnię 0,00 ha.

Dla poszczególnych gmin:

- w Gminie Wołów: grunty wymagające rekultywacji: 0,00 ha,
- w Gminie Brzeg Dolny: grunty wymagające rekultywacji: 0,00 ha,
- w Gminie Wińsko: grunty wymagające rekultywacji: 0,00 ha.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Wołowskim w 2023 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Wołowie, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji i zagospodarowania zajmowały powierzchnię 1,05 ha, w tym:

- zdewastowane: 1,05 ha.

Dla poszczególnych gmin:

- w Gminie Wołów: grunty wymagające rekultywacji: 0,00 ha,
- w Gminie Brzeg Dolny: grunty wymagające rekultywacji: 1,05 ha, w tym zdewastowane: 1,05 ha,
- w Gminie Wińsko: grunty wymagające rekultywacji: 0,00 ha.

Na terenie Powiatu Wołowskiego dokonano identyfikacji miejsc potencjalnie, historycznie zanieczyszczonych¹, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1397).

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, określającymi sposób sporządzania wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi podczas identyfikacji terenów potencjalnie zanieczyszczonych powinno się rozpatrywać wyłącznie miejsca związane z działalnościami wymienionymi w załączniku nr 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395).

Do analiz, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, nie bierze się pod uwagę miejsc nielegalnego składowania odpadów, które nie były wyznaczone do tego celu na mocy odpowiednich przepisów.

Na terenach, w obrębie których zidentyfikowano historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, władający powierzchnią ziemi, zgodnie z art. 101 h. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2021 poz. 1973 - tekst jednolity ze zm.) jest obowiązany do przeprowadzenia remediacji, czyli podjęcia wszelkich czynności rozumianych, jako poddanie zanieczyszczonej gleby działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko lub ograniczenie rozprzestrzeniania, tak aby tereny zanieczyszczone przestały stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, jeżeli takie zostało stwierdzone. Podczas planowania prac remediacyjnych powinno się uwzględnić planowane zagospodarowanie terenu zanieczyszczonego oraz rachunek ekonomiczny prowadzonych działań.

Obecnie w wykazie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się trzy pozycje:

1. dz. nr 45/2 AM-40 obręb Wołów, ul. Zielony Zaulek, Wołów o powierzchni 0,2929 ha stanowiąca własność Powiatu Wołowskiego. Działka nie jest obecnie użytkowana.
2. dz. nr 49/1 AM 40 obręb Wołów, ul Zielony Zaulek, Wołów – powierzchnia 0,25 ha. Stanowi własność Powiatu Wołowskiego. Działka nie jest obecnie użytkowana
3. dz. nr 49/2 AM 40 obręb Wołów, ul Zielony Zaulek, Wołów – powierzchnia 0,25 ha. Stanowi własność Powiatu Wołowskiego. Działka nie jest obecnie użytkowana.

¹ Wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Wołowskiego

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

Odpady komunalne

Obecnie mieszkańcy płacą Gminom opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi tzw. podatek śmieciowy, natomiast Gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług.

W celu realizacji zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym wprowadzenia, a następnie usprawnienia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi - Rady gmin podjęły stosowne uchwały, m.in.:

- w sprawie określenia metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty,
- w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właściciela nieruchomości,
- w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,
- w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Organizacja selektywnej zbiórki oraz ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023.

Tabela 18. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023

Gmina	Rok	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku [Mg]	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [Mg]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]
Wołów	2022	4 837,69	3 707,77	43,4
	2023	4 698,89	3 660,13	43,8
Wińsko	2022	1 420,53	687,18	32,6
	2023	1 429,16	504,52	26,1
Brzeg Dolny	2022	3 454,34	2 191,59	38,8
	2023	3 835,25	2 288,66	37,4
Razem - Powiat Wołowski	2022	9 712,56	6 586,54	43,4
	2023	9 963,30	6 433,31	43,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Odpady z sektora gospodarczego

W wyniku prowadzenia działalności gospodarczej powstają znaczne ilości różnorodnych odpadów, zarówno niebezpiecznych jak i innych niż niebezpieczne.

W poniższej tabeli przedstawiono ilości wytworzonych oraz zagospodarowanych odpadów z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023.

Tabela 19. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023

Postępowanie z odpadami	2022	2023
Wytwarzanie [Mg]		
wytworzone odpady z sektora gospodarczego	78 000	63 200
Unieszkodliwienie [Mg]		
odpady z sektora gospodarczego poddane unieszkodliwieniu	4 300	3 300
Przekazanie innym odbiorcom		
Odpady z sektora przemysłowego przekazane innym odbiorcom	73 200	59 600
Magazynowane [Mg]		
Odpady przemysłowe magazynowane czasowo	500	300

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się cztery Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów tzw. PSZOK w następujących miejscowościach:

- Wołów, teren PGK – Gmina Wołów,
- Wińsko, Oczyszczalnia Ścieków – Gmina Wińsko,
- Brzeg Dolny, Radecz 38 – Gmina Brzeg Dolny.

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu). W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r. Zgodnie z uzyskanymi danymi, na terenie Powiatu Wołowskiego występuje jeszcze ok. **3 890,261 Mg** wyrobów azbestowych - szczegóły przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Wołowskiego - stan na grudzień 2023 r.

Gmina	Ilość występujących wyrobów azbestowych [kg]		
	os. fizyczne	os. prawne	razem
Gmina Wińsko	974,738	168,960	1 143,698
Gmina Wołów	854,905	268,858	1 123,763
Gmina Brzeg Dolny	306,780	1 316,020	1 622,800
Razem - Powiat Wołowski	2 136,423	1 753,838	3 890,261

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl>

4.8. Zasoby przyrodnicze

Na terenie Powiatu Wołowskiego ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Użytek ekologiczny – Korydon – Gmina Wińsko,
- Użytek ekologiczny – Dolina Juszki – Gmina Wołów,
- Rezerwat przyrody – Uroczysko Wrzosa – Gmina Wołów,
- Rezerwat przyrody – Odrzysko – Gmina Wołów,
- Rezerwat przyrody – Jodłowice – Gmina Brzeg Dolny,

Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy – Gmina Wińsko, Gmina Wołów,
Natura 2000 – Łęgi Odrzańskie – obszar ptasi – Gmina Wołów, Gmina Wińsko, Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Dolina Widawy – obszar siedliskowy – Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Łęgi Odrzańskie – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko, Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Dębniańskie Mokradła – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko,
Natura 2000 – Wzgórza Warzęgowskie – obszar siedliskowy – Gmina Wołów,
Natura 2000 – Dolina Łachy – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko,
Natura 2000 – Zagórzyckie Łąki – obszar siedliskowy – Gmina Wołów,
Natura 2000 – Jodłowice – obszar siedliskowy - Gmina Brzeg Dolny,
Pomniki przyrody.

Użytki ekologiczne

Korydon o pow. 0,64 ha – Użytek położony jest na północy Wzgórz Strupińskich i na południe od miejscowości Trzcinica Wołowska. Znajduje się tam roślinność kserotermiczna, wiele gatunków mchów oraz bogata fauna bezkręgowców i gadów. Stanowisko rzadkich gatunków chronionych motyli: mieniak strużnik, paź królowej oraz rzadki gatunek modraszek korydon. Znajdują się również: gady: jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec oraz rośliny: naradka północna, zawciąg pospolity, rozchodnik biały, goździk kartuzek, driakiew żółta, jasioniec piaskowy.

Dolina Juszki o pow. 145.50 ha – Kompleks łąkowo-zaroślowy położony w dolinie Juszki i Mojęcickiej Strugi w którym znajdują się stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu wilgotnych łąk i zbiorowisk szuwarowych ze stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz terenów łęgowych i żerowisk rzadkich w skali kraju przedstawicieli ornitofauny, z uwzględnieniem populacji lęgowej derkacza.

Rezerwat przyrody

Uroczysko Wrzosa o pow. 575,11 ha – Rezerwat położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Jezierzycy. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych unikalnych fragmentów lasów Obniżenia Wołowa, zwłaszcza naturalnych zespołów olsu porzeczkowego i łągu olszowo-jesionowego z szeregiem chronionych i rzadkich gatunków roślin, drzew pomnikowych, a także zachowanie łąkowisk bogatej awifauny leśnej i wodno-błotnej oraz ostoi zwierząt. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu

Odrzysko o pow. 5,15 ha – Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie bogatego stanowiska kotewki - orzecha wodnego oraz salwinii pływającej. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu

Jodłowice o pow. 9,36 ha – Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej na granicy zasięgu. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu.

Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy

Park utworzony w 1994 (pow. 7953 ha) położony jest na północny zachód od Wołowa w dorzeczu Jezierzycy, do której na obszarze parku wpływa mały prawobrzeżny dopływ Juszka. Na terenie Parku znajduje się rezerwat przyrody Uroczysko Wrzosa. Na obrzeżach rezerwatu znajdują się dwa ogromne stawy hodowlane - Staw Górny oraz Dolny, które są siedliskiem wielu gatunków ptactwa wodnego. Celem ochrony jest ochrona doliny rzeki Jezierzycy o charakterze nizinny oraz zachowanie cennych fragmentów lasów i terenów łąkowych.

Obszar Parku to mozaika lasów (w tym borów i olsów), bagien i mokradeł, wilgotnych łąk, stawów i strumyków, a nawet śródlądowych wydm. Sama Jezierzycza w wielu fragmentach, jak np. na leśnym odcinku między Kretowicami a Orzeszkowem, zachowała charakter nizinnej i nieuregulowanej, a poprzez to malowniczej rzeki. W granicach parku stwierdzono występowanie, w różnym stopniu wykształconych, zespołów roślinnych. Zróżnicowana rzeźba terenu i duża zmienność siedliskowa

sprawia, że zarówno flora jak i fauna jest bogata i urozmaicona. Rośnie tu wiele gatunków roślin unikalnych oraz rzadkich dla Dolnego Śląska, w tym gatunki chronione: m.in. śnieżyca wiosenna, wawrzynek wilczełyko, cenne paprocie czy kruszczyk szerokolistny.

Świat ssaków reprezentują duże populacje jelenia, dzika czy sarny. Wśród ptaków, najbardziej charakterystyczne to te związane z biotopami wodnymi i podmokłymi: żuraw, gęgawa, bąk, czapla siwa, słonka, bocian czarny, bielik.

Obszary Natura 2000

Dolina Łęgi Odrzańskie PLB020008 - Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Zajmuje powierzchnię 17999.4 ha. Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, rozciągający od Brzegu Dolnego do Głogowa, w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściem Baryczy. Granica obszaru poprowadzona jest zgodnie z aktualnym obszarem zalewowym wraz z planowanymi polderami. Obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płaty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są ekstensywnie eksploatowane – część lasów na zawalu pozostawiona jest bez zabiegów gospodarczych, nieliczne znajdują się w pełnej kulturze leśnej. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry starorzecza znajdują się w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się rozległe kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część obszaru tworzą tzw. Zielone Łąki koło Miękinii. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowany kośnie, oraz olesów i łęgów olchowych. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łęgowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię). Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z takimi interesującymi gatunkami roślin, szczególnie ważne dla bezkręgowców. Z uwagi na te walory terenu powołano tu także, w identycznych granicach obszar siedliskowy PLH020018. Występuje tu co najmniej 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (w skrócie PCK), gnieździ się łącznie ok. 100 gatunków ptaków. W okresie łęgowym obszar zasiedla kania czarna, muchołówka białoszyja, dzięcioł średni, kania ruda, dzięcioł zielonosiwy, czapla siwa, świerszczak, żuraw oraz trzmielajad i srokosz.

Łęgi Odrzańskie PLH020018 – Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa wraz z ujściowym odcinkiem doliny Baryczy. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Na terenie przeważają dobrze zachowane płaty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie z licznymi drzewami pomnikowymi. W dolinie znajdują się też duże kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część obszaru tworzą tzw. Zielone Łąki koło Miękinii. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowanych kośnie, oraz olsów i łęgów olchowych. Łęgi Odrzańskie to najdłuższa ostoja na Dolnym Śląsku (długości ponad 70 km), a dzięki swojemu położeniu w dolinie jednej z największych rzek europejskich jest także bardzo ważnym korytarzem ekologicznym w skali całego kontynentu.

Obszar odznacza się dużym bogactwem rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica* czy czosnek kątowny *Allium angulosum*. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi, tak w skali całej Polski, jak i lokalnie (m.in. liczne są storczykowate). W rezerwacie Odrzysko występuje obfita populacja salwinii pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*.

Na terenie ostoi stwierdzono obecność 22 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG; ważne jest przede wszystkim występowanie kilku rzadkich gatunków bezkręgowców (motyli, chrząszczy i ważek) oraz rzadkich gatunków ryb (m.in. kielbia białopłetwego i bolenia). Na

uwagę zasługuje cenne zimowisko nietoperzy w podziemiach dawnego klasztoru w Lubiążu - jedno z największych stanowisk mopka na terenie południowo-zachodniej Polski. Obszar jest też ostoją ptasią o randze europejskiej. Występuje tu co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 7 gatunków osiągających liczebność kwalifikującą ostoję (tzw. gatunki kwalifikujące: bielik, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, kania czarna, kania ruda, łabędź krzykliwy, muchołówka białoszyja) oraz 18 pozostałych gatunków (bocian biały, bocian czarny, bąk, bączek, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, dzięcioł czarny, gąsiorek, kropiatka, jarzębatka, lelek, lerka, muchołówka mała, ortolan, trzmielozad, zielonka, zimorodek, żuraw). Łącznie w granicach ostoi gnieździ się ponad 100 gatunków ptaków. Obszar spełnia rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Dolina Widawy PLH020036 - Obszar mimo bliskości wielkiej aglomeracji miejskiej Wrocławia jest bardzo ważną ostoją fauny związanej z naturalnymi lasami dolin rzecznych. Obszar rozciąga się wzdłuż rzeki Widawy aż do jej ujścia i dalej wzdłuż Odry (km 261-269) oraz wzdłuż Lasu Rędzińskiego (w granicach administracyjnych Wrocławia).

Obszar obejmuje głównie tereny zalewowe w obrębie wałów, ale w niektórych miejscach wykracza poza wały (do 1.5 km od doliny Odry). Pokrycie terenu stanowią przede wszystkim nadbrzeżne zbiorowiska roślinne, w tym lasy łęgowe - częściowo przesuszone i zgrądowiaste na obszarze poza wałami przeciwpowodziowymi.

Najistotniejszą wartością przyrodniczą obszaru są dobrze zachowane lasy łęgowe dębowo-wiązowo-jesionowe, zajmujące blisko 1/3 powierzchni obszaru. Duży udział w pokryciu obszaru mają też grądy. Niewielkie płaty zajmują łęgi wierzbowo-topolowe w różnych stadiach sukcesji, starorzecza, ziołorośla nadrzeczne, łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) i trzęślicowe (*Molinion caeruleae*).

Obszar, mimo bliskości wielkiej aglomeracji miejskiej Wrocławia jest bardzo ważną ostoją fauny związanej z naturalnymi lasami dolin rzecznych. Z nietoperzy występują tu nocek duży (*Myotis myotis*), łydkowłosy (*Myotis dasycneme*), mopek (*Barbastella barbastellus*), z płazów zaś duże populacje traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*) i kumaka nizinnego (*Bombina bombina*). Bardzo bogaty jest świat bezkręgowców, do którego zalicza się: przelatki maturny (*Hypodryas maturna*), barczatki kataks (*Eriogaster catax*), pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*), kozioroga dębosza (*Cerambyx cerdo*) czerwoczyka nieparka (*Lycaena dispar*), a także gatunki częste jak oba modraszki. Sama rzeka Widawa jest istotnym siedliskiem chronionych gatunków ryb.

Dębniańskie Mokradła PLH020002 – Ostoja obejmuje kompleks lasów i fragmentów łąk położonych na prawym brzegu Odry, na zachód od Wołowa, a od północy ograniczona jest doliną Jezierzycy.

Znaczną część terenu stanowią siedliska wilgotne o zbliżonym do naturalnego lub naturalnym charakterze, są to okresowo zalewane olsy, łęgi, bagna śródlądowe, podmokłe łąki, starorzecza i stawy. W okolicy wsi Wrzosey, Dębno oraz Krzydłina Mała znajdują się stawy hodowlane (ok. 200 ha), będące ważnym miejscem łęgowym dla ptaków wodno-błotnych. Ze względu na występowanie dobrze zachowanych, cennych fitocenoz wilgotnych lasów i łąk, jest to obszar ważny dla zachowania różnorodności biologicznej związanej z mozaiką siedlisk leśnych i łąkowych.

Występują tutaj siedliska z których największy procent pokrycia mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (14,77% pokrycia). Jednym z najcenniejszych siedlisk tego terenu są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz łęgi olchowo-jesionowe w kompleksie z olesami chronionymi w rezerwacie „Uroczysko Wrzosey”. Wśród flory warto zwrócić uwagę na dużą różnorodność storczyków - występuje tutaj min kukułka Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*), kukułka krwista (*Dactylorhiza incarnata*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), listera jajowata (*Listera ovata*), storczyk samczy (*Orchis morio*) i podkolan biały (*Platanthera bifolia*). Na terenie obszaru można spotkać kilka rodzin bobrów, wydry, nietoperze (mopek, nocek duży i nocek Bechsteina), traszkę grzebieniastą i kumaka nizinnego, piskorza i różankę. Równie bogaty jest świat chronionych bezkręgowców, z których spotykamy barczatkę kataks (jedno z największych skupień stanowisk na Dolnym Śląsku), przeplatkę maturna, czerwoczyka nieparka, kozioroga dębosza i oba gatunki modraszków (*nausithous* i *telejus*).

Wzgórza Warzęgowskie PLH020079 – Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony dużej populacji barczatki kataks *Eriogaster catax*. Obszar wyznaczono pomiędzy miejscowościami: Warzęgowo, Pierusza, Pawłoszewo, Ligota Strupińska i Straża. W granicach obszaru stwierdzono 8 siedlisk

przyrodniczych, wśród nich największymi walorami charakteryzują się fragmenty grądu ze stanowiskami m.in. kruszczyka połabskiego *Epipactis albensis* i kruszczyka siniego *E. purpurata*. Dużym walorem są fragmenty łąk trzęślicowych (ze stanowiskami m.in. nasieźrzała pospolitego *Ophioglossum vulgatum* i goździka kosmatego *Dianthus armeria*), łąk świeżych oraz fragment murawy kserotermicznej z różą francuską *Rosa gallica*.

Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony dużej populacji barczatki kataks *Erigaster catax*. Tarniny zasiedlone przez barczatkę rosną najczęściej wzdłuż dróg polnych, na miedzach oraz wzdłuż rowów.

Dolina Łachy PLH020003 – Obszar obejmuje fragment doliny rzeki Łachy (dopływu Baryczy) na długości 10 km. zajętego przez dobrze zachowane i wykształcone zbiorowiska roślinne w międzywalu i jego najbliższym otoczeniu. Teren słabo zróżnicowany, nizinny, pocięty siecią kanałów i cieków naturalnych. W większej części leży na terasie zalewowej, rozwiniętej wśród łagodnych pagórów morenowych.

Na tym terenie występują siedliska chronione które łącznie zajmują 31,03% powierzchni. Największy procent pokrycia spośród nich stanowią niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (12%). Mimo że murawy w Dolinie Łachy nie zajmują dużej powierzchni to jednak spotyka się ich tutaj aż cztery rodzaje: ciepłolube, śródlądowe murawy napisaskowe; murawy kserotermiczne; górskie i niżowe murawy bliźniczkowe oraz wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi. Wśród ważniejszych gatunków roślin występują: mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*), selernica żyłkowana (*Cnidium dubium*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*), długosz królewski (*Osmunda regalis*) i listera jajowata (*Listera ovata*).

Północno-wschodnia część zajęta przez obszary podmokłe (olesy, turzycowiska), stanowiące cenne siedliska dla płazów i ptaków (wśród nich wielu gatunków aneksowych). Występują tu także trzy gatunki naturowych motyli (barczatka kataks i oba modraszki) W części środkowej zaznacza się przewaga lasów łęgowych i grądowych, wśród których znaleziono ponad 150 starych dębów o wymiarach pomnikowych, z którymi związane są znaczące populacje kozioroga dębosza oraz pachnicy dębowej. Tu też występują koncentracje zwierząt i roślin typowych dla lasów liściastych, zaś w ciekach i na okresowych trzęsawiskach rozwijają się populacje piskorza, różanki, kozy, traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego. W części południowej zaznaczają się wyniesienia ze stokami na których występują murawy z rzadkimi gatunkami bezkręgowców (*Leptophyes albiovittata*, *Polyommatus coridon*, *Zygaena loti*, *Zygaena ephialtes*). Ostoja jest ważnym korytarzem ekologicznym łączącym zlewnie Odry i Jezierzycy z doliną Baryczy.

Zagórzyckie Łąki PLH020053 – Jest to unikalny w skali Dolnego Śląska zespół higro- i termofilnych owadów (głównie motyli) i roślin łąkowych. z którymi są one związane. Od strony południowej obejmuje łąki kośne i zadrzewienia śródlądowe oraz polne rozwijające się na skarpie pradoliny Odry. Występują tu siedliska przyrodnicze zajmujące ponad 70% obszaru. Są to głównie zbiorowiska łąk trzęślicowych, świeżych i pastwisk z rzędu Arrhenatheretalia, mniejszą rolę mają fitocenozy z innych typów roślinności (ziołorośla, murawy). Stan wykształcenia łąk trzęślicowych ma wyjątkowe znaczenie ze względu na obecność licznej grupy gatunków ginących i zagrożonych (m.in. goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*) oraz dużą mozaikowość siedlisk. Główną formą użytkowania tych terenów była ekstensywna gospodarka kośna i pastwiskowa. Obecnie ma ona mniejsze znaczenie, co powoduje zanikanie najcenniejszych użytków zielonych.

Na łąkach występuje modraszek telejus i inne higrofilne gatunki motyli. Wyjątkowe walory kulturowe i przyrodnicze mają łąki świeże szczególnie te ze stanowiskami tak rzadkich motyli, jak przeplatka aurinia oraz wykształcające się w postaci ciepłolubnej na eksponowanych południowych stokach, gdzie towarzyszy im też barczatka kataks. Jest to unikalny w skali Dolnego Śląska zespół higro- i termofilnych owadów (gł. motyli) i roślin łąkowych, z którymi są one związane.

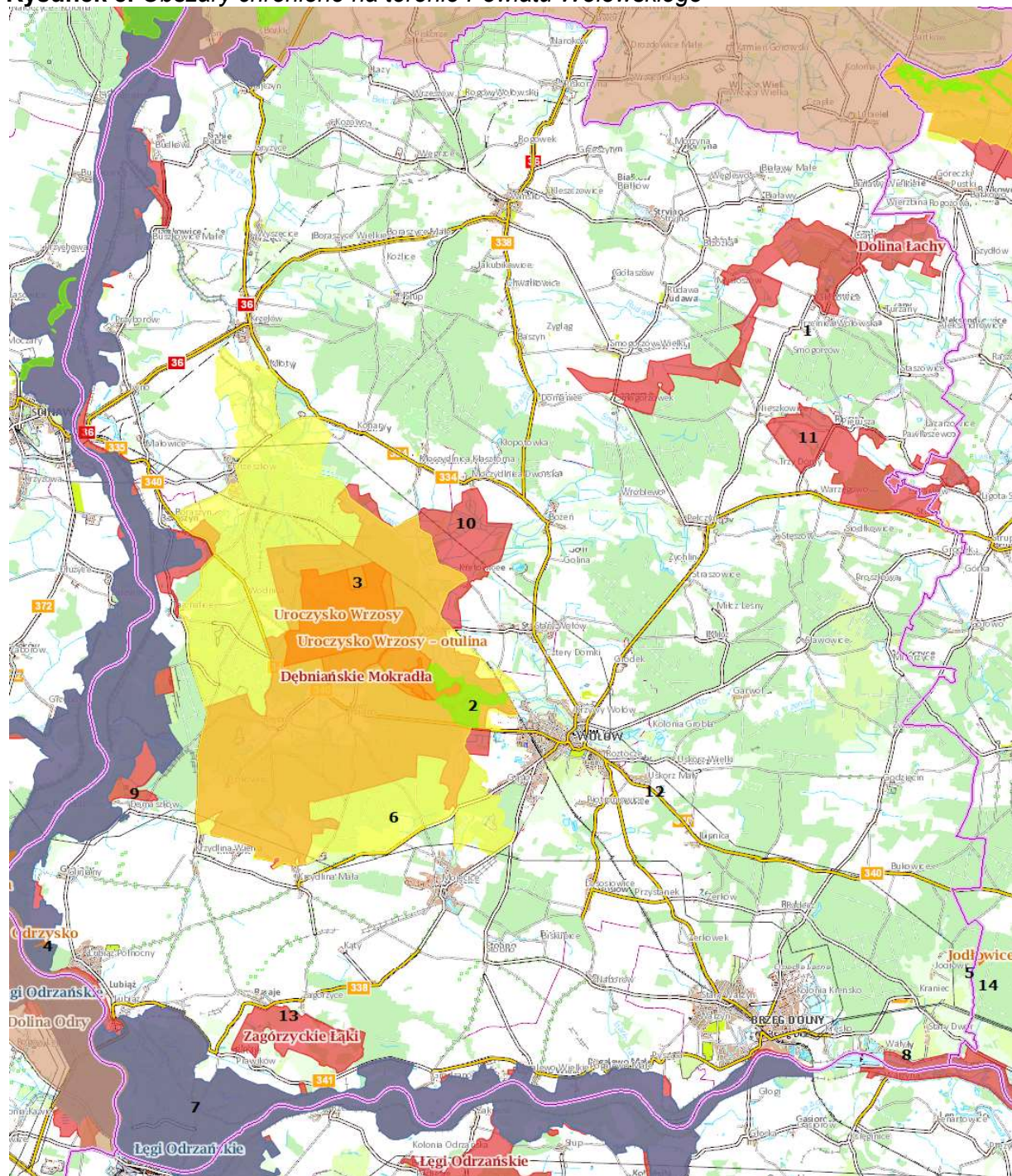
Jodłowice PLH020106 – Obszar leży pomiędzy wsiami Jodłowice a Rościszewice, w odległości około 5 km od Brzegu Dolnego w kierunku wschodnim oraz 30 km na północny zachód od Wrocławia. Podłoże geologiczne tworzą utwory pochodzenia polodowcowego, związane ze zlodowaceniem środkowopolskim oraz południowopolskim (utwory gliniaste i piaszczyste). W otoczeniu obszaru występują lasy gospodarcze, przede wszystkim monokulturowe uprawy sosny. Obszar jest rezerwatem przyrody powołanym w roku 1958, dla ochrony jednego z kilku kresowych, najdalej na północ wysuniętych stanowisk jodły pospolitej (*Abies alba*). W obszarze występuje tylko jeden typ siedliska wyżynny bór jodłowy *Abietetum polonicum* podlegający tu ochronie, z uwagi na

występowanie kresowego stanowiska jodły pospolitej (*Abies alba*). Przez ostatni okres obszar objęty był praktycznie ochroną bierną, a teren rezerwatu ogrodzono dla powstrzymania zwierzyny płowej przed zgryzaniem siewek jodły, w przeszłości znacznie ograniczającej odnawianie się gatunku. Ewentualne prace pielęgnacyjne ograniczały się do usuwania niektórych powalonych pni, przez co, z jednej strony, odsłaniano nowe powierzchnie dla obsiewania się jodły, jednak z drugiej zmniejszano wartość rezerwatu dla fauny i flory ksylofagicznej oraz dzięciołów. Wieloletnia ochrona rezerwatowa doprowadziła do wykształcenia się lasu o charakterze naturalnym, z kilkuwarstwowym drzewostanem oraz strukturą poziomą charakteryzującą się występowaniem luk, wykrotów, zwartych kęp samoodnowienia, a także drzewostanów zagęszczonych, pod którymi niemal nie występuje runo.

Podczas badań prowadzonych w roku 2011 stwierdzono, iż występujący w rezerwacie mieszany bór jodłowy wykazuje zgodność z opisem identyfikatora fitytosocjologicznego typu siedliska. Z gatunków charakterystycznych dla zespołu występują tu jodła pospolita (*Abies alba*), spotykana we wszystkich warstwach drzewostanu, w podroście i warstwie runa, jeżyna gruczołowata (*Rubus hirtus* agg), nerecznica austriacka (*Dryopteris dilatata*) oraz, rzadko spotykany, tujowiec tamaryszkowy (*Thuidium tamariscinum*).

Porównanie stanu zachowania omawianego lasu w porównaniu do badań z początku lat 90-tych ubiegłego wieku, wykazało znaczne zmiany we florze rezerwatu wskazujące na jego postępującą naturalizację. Z obszaru Jodłowice wycofała się w tym czasie znaczna liczba gatunków o charakterze synantropijnym, które kiedyś występowały na ścieżkach i drogach leśnych, zaś flora przybrała charakter typowo leśny.

Rysunek 5. Obszary chronione na terenie Powiatu Wołowskiego

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, opracowanie własne.

OZNACZENIA		Obszary Natura 2000	
— granice powiatu		7	Łęgi Odrzańskie - obszar ptasi
1	użytek ekologiczny - Korydon	8	Dolina Widawy - obszar siedliskowy
2	użytek ekologiczny - Dolina Juszeki	9	Łęgi Odrzańskie - obszar siedliskowy
3	rezerwat przyrody - Uroczysko Wrzosey	10	Dębnińskie Mokradła - obszar siedliskowy
4	rezerwat przyrody - Odrzysko	11	Wzgórza Warzęgowskie - obszar siedliskowy
5	rezerwat przyrody - Jodłowice	12	Dolina Łachy - obszar siedliskowy
6	Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy	13	Zagórzyskie Łąki - obszar siedliskowy
		14	Jodłowice - obszar siedliskowy

Pomniki przyrody

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2023, poz. 1336) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się obecnie 27 pomniki przyrody, w tym 5 pomników przyrody nieożywionej (głązów narzutowych).

Tabela 21. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Wołowskiego.

Lp.	Kod obiektu	Obiekt	Miejsce występowania
1	0222013.89	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 198cm; obwód: 622cm; wysokość: 13m	usytuowany 200 m od ostatniej zabudowy wsi Bukowice, w kierunku Wołowa na rozwidleniu drogi polnej do Godzięcina przy fabryce Linpac Plastics
2	0222013.90	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 194cm; obwód: 609cm; wysokość: 22m	znajduje się na terenie byłego cmentarza ewangelickiego w Bukowicach, w odległości 20m od drogi głównej
3	0222013.91	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 191cm; obwód: 600cm; wysokość: 25m	znajduje się przy zabudowaniach Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Godzięcinie
4	0222013.92	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 24m	W parku miejskim w północnym narożniku zbiornika wodnego - Czarny staw
5	0222013.93	GŁAZ BERNARDA Głaz narzutowy o obwodzie 6,50 m, długości 2,20 m, szerokość 1,85 m i wysokości 1,20 m	zlokalizowany na działce 294 obręb Bukowice gmina Brzeg Dolny, znajdującej się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Oborniki Śląskie.
6	0222022.2244	NAROK Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 152cm; obwód: 476cm; wysokość: 28m	Działka nr 668/4, obręb Piskorzyna Naroków Leśnictwo Stryjno, oddz. 4 w części północno - zachodniej
7	0222022.2245	NAPOLEON Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 166cm; obwód: 523cm; wysokość: 32m	Działka 146/196, obręb Jakubikowice Słup, przy drodze z Wińska, do Słupa, 150 m w oddz.196 c, Leśnictwo Wińsko, w części południowej od strony żwirowni
8	0222022.2246	ZAGŁOBA Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 157cm; obwód: 494cm; wysokość: 32m	Działka 287/190, obręb Słup, Słup Leśnictwo Wińsko, oddz.190 c, przy skrzyżowaniu dróg w kierunku Moczydlnicy Klasztornej, do Jakubikowic, Słupa i Kłopotówka.
9	0222022.2247	KAMIEŃ ŚW. JADWIGI Głaz narzutowy o wymiarach: wys. 152 cm, obwód 994 cm.	Działka 199/188, obręb Jakubikowice Słup, Leśnictwo Wińsko, oddz.188a, 100 m na południe od drogi Słup-Baszyn
10	0222022.2249	JACEK SOPLICA Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 111cm; obwód: 350cm; wysokość: 32m	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w zachodniej części parku, wjazd od strony wsi

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

11	0222022.2250	MNISI - gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 172cm; obwód: 540cm; wysokość: 33m - Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 153cm; obwód: 480cm; wysokość: 33m - Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 213cm; obwód: 670cm; wysokość: 33m	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w południowo - zachodniej części parku, na jego skraju
12	0222033.2248	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 189cm; obwód: 594cm; wysokość: 5m	Moczydlnica Klasztorna, Leśnictwo Wińsko, oddział 175d, przy drodze z Moczydlnicy Klasztornej do Kłopotówka, 4 m od rozwidlenia dróg; zwalony
13	0222033.2270	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 24m	2100 m na południe od głównej drogi w Prawikowie w kierunku nieczynnej przeprawy promowej na Odrze po lewej stronie brukowanej drogi
14	0222033.2271	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 149cm; obwód: 468cm; wysokość: 28m	rośnie przy drodze Wrzosey - Rudno, nad stawem
15	0222033.2272	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 135cm; obwód: 424cm; wysokość: 26m	Rośnie na skraju lasu, oddział 249f, przy cieku wodnym ok. 350 m od drogi Proszkowa - Gródek
16	0222033.2273	głaz narzutowy	Znajduje się ok. 350 m od drogi Garwól - Sławowice, przy drodze leśnej, w lesie oddział 276g
17	0222033.2274	głaz narzutowy	Znajduje się ok. 350 m od drogi Miłcz - Miłcz Leśny, na łące, przy drodze polnej, obok granicy lasu
18	0222033.2275	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior; pierśnica: 149cm; obwód: 468cm; wysokość: 30m	znajduje się w parku podworskim w Starym Wołowie, gm. Wołów
19	0222033.2276	głaz narzutowy	znajduje się na ul. Kolejowej, naprzeciw dworca kolejowego w Wołowie
20	0222033.2278	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 158cm; obwód: 496cm; wysokość: 25m	przy drodze Wrzosey - Rudno, grobla nad stawem
21	0222033.2279	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 193cm; obwód: 606cm; wysokość: 23m	rośnie w parku przy ul. Piłsudskiego, przed Komendą Policji w Wołowie
22	0222033.2280	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 94cm; obwód: 295cm; wysokość: 29m	rośnie przy drodze leśnej, w lesie Nadleśnictwo Wołów, leśnictwo Rudno, oddział 238a
23	0222033.2281	Morwa biała - Morus alba; pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 14m	rośnie na nieczynnym cmentarzu, obecnie terenie zieleni w Wołowie
24	0222013.2220266	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 233cm; obwód: 732cm; wysokość: 26m	rośnie przy ul. Podwale w Brzegu Dolnym na dz. nr. 35 AM 40 obręb Brzeg Dolny.
25	0222013.2220267	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 266cm; obwód: 836cm; wysokość: 25m	rośnie na terenie zabytkowego zespołu pałacowo parkowego, przy głównym budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Kolejowej 29 w Brzegu Dolnym dz. nr 51 AM 39 obręb Brzeg Dolny
26	0222022.2220285	PAN TADEUSZ Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 131cm; obwód: 412cm; wysokość: 18m	rośnie przy ul. Piłsudskiego w Wińsku, obok budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku, na działce ewidencyjnej nr 533/2 w obrębie Wińsko.

27	0222022.2220286	KMICIC Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 255cm; obwód: 801cm; wysokość: 23m	rośnie w obrębie Wyszęcice, na działce ewidencyjnej nr 391 sąsiadującej z placem zabaw.
----	-----------------	---	---

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>, 2023 r.

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. Wskaźnik lesistości Powiatu (34,8 %) jest wyższy od wskaźnika lesistości wskaźnika dla województwa dolnośląskiego (29,6 %) i kraju (29,2 %). W lasach najliczniej reprezentowane są najcenniejsze składniki rodzimej flory i fauny. Ochrona przyrody w zagospodarowanych lasach jest integralną częścią trwale zrównoważonej gospodarki leśnej podporządkowanej wielofunkcyjnej roli lasów. Poza działaniami gospodarczymi człowieka największy wpływ na szatę leśną wywierają takie czynniki jak miejscowy klimat, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna, gleby i hydrologia regionu. Te wszystkie czynniki stanowią o rozróżnieniu poszczególnych jednostek fizjograficznych jak i Obrębów Leśnych.

Tabela 11. Wskaźnik lesistości poszczególnych gmin Powiatu Wołowskiego

Gmina	Wskaźnik lesistości [%]
Brzeg Dolny	32,8
Wińsko	27,6
Wołów	40,9
Powiat Wołowski	34,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W Nadleśnictwie Wołów wyodrębniono następujące Obręby:

- 1. Lasy Obrębu Leśnego Wińsko** - w ramach makroregionu Obniżenia Milicko – Głogowskiego wyróżnić można mezoregion Kotliny Żmigrodzkiej. Jest to teren w dużej mierze zajęty przez płaskodenne doliny lewobrzeżnych dopływów Baryczy. Doliny rzeczne zajmują wilgotne łąki, obniżenia i niecki. Tereny te porośnięte są podmokłymi lasami (głównie łęgami jesionowo – olszowymi), a tereny wyżej położone wykorzystywane są jako użytki orne. Dalej na południe wznosi się makroregion Wału Trzebnickiego z mezoregionem Wzgórz Trzebnickich. Mezoregion ten zajmuje środkową część nadleśnictwa i tworzą go mikroregiony: Wzgórza Strupińskie wznoszące się do 187 m n.p.m. o osi przebiegającej w przybliżeniu południkowo, Padół Pełczyński w charakterze obniżenia oddzielający poprzedni mikroregion od najdalej na północ wysuniętych wzniesień mikroregionu Wzgórz Wińskich górujących nad okolicą do 150 m n.p.m. Wymienione mikroregiony zajęte są przez użytki rolne i lasy iglaste, głównie bory świeże, z niewielkimi płatami boru wilgotnego i fragmentami buczyny, kwaśnej dąbrowy i grądów. Najdalej wysuniętym na zachód jest przebiegający południkowo mezoregion Obniżenia Ścinawskiego mający charakter przełomu Odry przez Wał Trzebnicki.
- 2. Lasy Obrębu Leśnego Dębno** - Na prawym brzegu rzeki Odry, między Brzegiem Dolnym a Ścinawą spotkać można pięknie wykształcone lasy liściaste. Dominują grądy, wilgotne lasy liściaste z przewagą dęba szypułkowego, lipy drobnolistnej i graba, z niewielkimi fragmentami łęgu wierzbowo – topolowego i jesionowo – wiązowego. Charakterystycznym elementem hydrologicznym tego mezoregionu są śródleśne starorzecza z rzadkimi w skali kraju zespołami roślinnymi: grzybieniami północnych, orzecha wodnego, wolffii bezkorzeniowej, wglębki wodnej i salwinii pływającej. Najdalej na południe wysuniętym w granicach nadleśnictwa jest **makroregion Niziny Śląskiej**. Wyróżnić tu możemy **mezoregion Wysoczyzny Rościszewickiej**, ciągnący się w charakterze łagodnych wzgórz i falistych wzniesień morenowych od Obornik Śląskich w kierunku Lubiąża. W północnej części tego obszaru znajduje się **mikroregion Obniżenie Wołowa** pokryty polami i stożkami sandrowymi, na których rozwinęły się wydmy porośnięte dużymi kompleksami lasów

iglastych – borów, urozmaiconych licznymi ciekami wodnymi, rzekami i stawami. Najdalej na południe ciągnie się wąski, przebiegający równoleżnikowo **mezoregion Pradoliny Wrocławskiej**. Mezoregion ten zwany także Doliną Odry, na prawym brzegu rzek, w granicach nadleśnictwa porastają wielogatunkowe, wielopiętrowe i zróżnicowane wiekowo lasy liściaste. Głównie są to grądy z dębem szypułkowym, lipą drobnolistną i grabem oraz łągi wierzbowo – topolowe i jesionowo – wiązowe. To właśnie w tym mezoregionie znajdują się, należące do najcenniejszych przyrodniczo w całej polskiej części Doliny Odry duże fragmenty łągów jesionowo – wiązowych z enklawami łągów wierzbowo – topolowych.

Zagrożenia jakie mogą negatywnie wpływać na stan lasu:

- biotyczne (np. szkodliwe owady, patogeny grzybowe, ssaki roślinożerne),
- abiotyczne: ekstremalne zjawiska atmosferyczne (np. silne, huraganowe wiatry, śnieg, ulewne deszcze, wysokie i niskie temperatury),
- antropogeniczne: wywołane przez człowieka (np. pożary, zanieczyszczenia przemysłowe, zaśmiecanie lasu).

Na stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Wołów znaczący wpływ mają także:

- położenie lasów nadleśnictwa w sąsiedztwie Legnicko – Głogowskiego Okręgu Miedziowego,
- bliskość zakładów chemicznych w Brzegu Dolnym,
- obniżenie dna koryta Odry dochodzące do 3 m na skutek erozji spowodowanej funkcjonowaniem stopnia wodnego w pobliżu Brzegu Dolnego.

Potwierdzeniem tych faktów jest zakwalifikowanie drzewostanów nadleśnictwa do I i II strefy zagrożeń przemysłowych.

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).

Na terenie województwa dolnośląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Rok 2022

Na terenie województwa dolnośląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi. Na ogólną liczbę 52 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii (stan na 31.12.2022 r.) wyróżniono 26 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 26 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się zakłady ZDR i ZZR, spełniające wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. nr 30, poz. 208).

Zakładami tymi są:

- zakłady ZDR:

ADAMA Manufacturing Poland S.A. Brzeg Dolny,
PCC Exol S.A. Brzeg Dolny,
PCC ROKITA Brzeg Dolny,
Vita Polymers Poland Brzeg Dolny,
PCC MCAA Sp. z o.o. Brzeg Dolny

- zakłady ZZR:

Linpac Packaging Production Sp. z o.o. Bukowice, Brzeg Dolny,
Malborskie Zakłady Chemiczne ORGANIKA S.A. w Malborku, Zakład w Pogalewie Wielkim,
Wal-Mar Sp. z o.o. Brzeg Dolny,
AIR PRODUCTS Sp. z o.o. Brzeg Dolny.

Rok 2023

Na terenie województwa dolnośląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami

przemysłowymi. Na ogólną liczbę 52 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii (stan na 31.12.2023 r.) wyróżniono 26 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 26 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się zakłady ZDR i ZZR, spełniające wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. nr 30, poz. 208). Zakładami tymi są:

- zakłady ZDR:

ADAMA Manufacturing Poland S.A. Brzeg Dolny,
PCC Exol S.A. Brzeg Dolny,
PCC ROKITA Brzeg Dolny,
Vita Polymers Poland Brzeg Dolny,
PCC MCAA Sp. z o.o. Brzeg Dolny

- zakłady ZZR:

Linpac Packaging Production Sp. z o.o. Bukowice, Brzeg Dolny,
Malborskie Zakłady Chemiczne ORGANIKA S.A. w Malborku, Zakład w Pogalewie Wielkim,
Wal-Mar Sp. z o.o. Brzeg Dolny,
AIR PRODUCTS Sp. z o.o. Brzeg Dolny.

W tabelach poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2022 i 2023 roku, w odniesieniu do wielkości i rodzaju zagrożeń:

Tabela 22. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2022 i 2023 roku².

Wielkość zagrożenia	2022	2023
małe	90	57
lokalne	393	326
średnie	6	9
duże	0	0

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgppsp.gov.pl)

² Dane dot. wielkości miejscowych zagrożeń podawane są w zależności od zadysponowanych środków na poszczególne akcje

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2022-2023 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2022-2023. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne.

Powiat Wołowski w celu poprawy powietrza atmosferycznego zrealizował następujące zadania:

Tabela 23. Realizacja zadań w latach 2022-2023.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
<i>Remonty i modernizacje dróg na terenie powiatu</i>		
Drogi publiczne wojewódzkie – wydatki bieżące - realizacją zadań wynikających z Porozumienia Nr DSDiK/16/2020 z dnia 18.05.2020 r. zawartego z Województwem Dolnośląskim, w imieniu którego działa upoważniona jednostka Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu w sprawie powierzenia zadań w zakresie bieżącego – letniego i zimowego utrzymania dróg wojewódzkich przebiegających przez teren powiatu wołowskiego na lata 2020-2023. <u>2022 r.:</u> - zakup usług remontowych: 987.519,03 zł, - zimowe utrzymanie dróg: 312.863,89 zł, - pozimowe sprzątanie dróg: 25.781,98 zł, - transport i utylizacji zwłok zwierząt: 3.888,00 zł, - mechaniczne koszenie pasa drogowego: 186.176,72 zł, - naprawa barier energochłonnych DW 338: 14.800,00 zł, - czyszczenie kanalizacji burzowej DW 340 i DW 338: 3.392,09 zł, - odnowienie oznakowania poziomego: 5.004,87 zł, - koszty robót wykonanych siłami własnymi i koszty administracyjne: 233.184,42 zł). <u>2023 r.:</u> - remonty dróg (kwota: 1.166.040,18 zł), zimowe utrzymanie dróg (kwota: 273.955,11 zł), - sprzątanie dróg z piasku (kwota: 32.577,81 zł), koszenie pasa drogowego (kwota: 180.967,34 zł), odnowienie oznakowania drogowego (kwota: 104.003,68 zł), - naprawa barier energochłonnych (kwota: 14.206,50 zł), - transport i utylizacja zwłok zwierząt (kwota: 1.134,00 zł), - czyszczenie kanalizacji burzowej DW 340 (kwota: 1.725,69 zł), - pielęgnacja drzew, przycinkę suchych gałęzi (kwota: 1.700,00 zł), - koszty administracyjne (kwota: 142.176,95 zł) oraz koszty robót wykonanych siłami własnymi (kwota: 91.282,74 zł)	1 772 611,00	2 009 770,00
Drogi publiczne powiatowe: <u>2022 r.:</u> a) zakup usług remontowych: 316.491,30 zł, b) paliwo i oleje na potrzeby RUD, materiały drogowe, części zamienne do pojazdów służbowych i sprzętu, masa na zimno do interwencyjnego zabezpieczenia dróg – 149.866,23zł, c) zimowe utrzymanie dróg – 196.549,28 zł,	716 026,55	889 010,15

d) pozimowe sprzątanie dróg – 12.628,22 zł, e) sprzątanie ulic z liści – 12.300,00 zł, f) naprawa pojazdów i sprzętu, przeglądy techniczne – 3.929,87 zł, g) pozostałe usługi (szacowanie wartości drewna, transport i utylizacja zwłok zwierząt, WUKO): 3.811,83 zł, 3) pozostałe wydatki: 20.449,82 zł (opłaty za administrowanie i czynsze za budynki RUD, podatki, ubezpieczenia samochodów, odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych). Ponadto na drogach powiatowych wykonywane były siłami własnymi roboty w zakresie bieżącego utrzymania dróg, tj. wymiana i uzupełnienie pionowych znaków drogowych, wycinka krzaków, koszenie poboczy, odwodnienie miejscowe dróg, naprawy tymczasowe ubytków i wyboi w nawierzchniach bitumicznych wykonywane masą na zimno, miejscowe uzupełnienie uszkodzonego pobocza itp. <u>2023 r.:</u> 1. zakup usług remontowych – 397.213,00 zł, w tym: - remonty cząstkowe grysami i emulsją Patcherem (799 t) – 397.213,00 zł 2. zakup usług pozostałych – 323.326,63 zł, w tym: - zimowe utrzymanie dróg – 246.983,85 zł, - odnowienie oznakowania poziomego (4.747 m2) – 49.412,13 zł, - naprawa pojazdów i sprzętu – 6.510,50 zł, - sprzątanie jesienne ulic z liści – 11.880,00 zł, - aktualizacja programu komputerowego NORMA do obowiązującej wersji – 3.431,10 zł - pozostałe usługi (np. transport i utylizacja zwłok zwierząt, pomiar natężenia ruchu, pomiar środowiska pracy, legalizacja gaśnic) – 5.109,05 zł, 3. zakup materiałów i wyposażenia – 136.194,36 zł, w tym: - paliwo i oleje na potrzeby RUD – 64.695,04 zł, - części zamienne do pojazdów i sprzętu – 17.290,30 zł, - znaki drogowe – 12.885,18 zł, - masa bitumiczna na zimno (54 t) – 32.634,36 zł, - cenniki SEKOCENBUD do programu NORMA – 2.691,00 zł, - pozostałe zakupy związane z bieżącym utrzymaniem dróg – 5.998,48 zł, 4. pozostałe wydatki bieżące – 32.276,16 zł w tym: m.in.: opłaty za administrowanie i czynsze za budynki RUD, podatki, ubezpieczenia samochodów, podatki od środków transportowych, odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych. Ponadto na drogach powiatowych wykonane były siłami własnymi roboty w zakresie bieżącego utrzymania dróg, tj. wymiana i uzupełnienie pionowych znaków drogowych, wycinka krzaków, koszenie poboczy, odwodnienie miejscowe dróg, naprawy tymczasowe ubytków i wyboi w nawierzchniach bitumicznych wykonywane masą na zimno, miejscowe uzupełnienie uszkodzonego pobocza itp.		
Rozbudowa drogi powiatowej nr 1353D Godzięcin – granica powiatu	38 643,00	-
Nadzór inwestorski oraz przebudowa dróg powiatowych nr 1284D i 1274D łączących siedziby powiatu i gminy Wołów oraz gminy Wińsko z drogą ekspresową S5” – wykonanie Programów Funkcjonalno-Użytkowych dla w/w zadania, w celu ogłoszenia zamówienia publicznego w formule „zaprojektuj i wybuduj” (75.000,00 zł dla DP 1284D Wołów i 77.000,00 zł dla DP 1274D Wińsko)	152 000,00	-
Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Wińsko w ramach naboru 2: 1275D 1099D” – opracowanie dokumentacji projektowej dla w/w zadania	29 000,00	-
Rozbudowa drogi powiatowej nr 1253D Godzięcin - granica powiatu	38 643,00	-

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Budowa parkingu – przygotowanie obiektu przy ul. Kościuszki do pełnienia funkcji parkingu dla samochodów będących w gestii Powiatu Wołowskiego; w ramach prac wykonano ogrodzenie, utwardzono teren wokół garaży, zainstalowano monitoring oraz zlecono wykonanie usługi dostępu do Internetu	-	144 540,88
Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Wińsko w ramach naboru 2: DP 1275D, 1099D, 1285D”	-	2 534 529,58
Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Wińsko nabór 3: DP 1114D, 1113D”	-	1 873 455,83
Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Wińsko nabór 3: DP 1114D, 1113D” – wykonanie dokumentacji projektowej	-	18 000,00
<i>Termomodernizacje obiektów, modernizacje oświetlenia, wymiana ogrzewania na ekologiczne</i>		
Modernizacja budynków powiatowych, przeznaczonych na działalność medyczną Powiatowego Centrum Medycznego w Wołowie”: – przeprowadzenie robót budowlanych polegających na adaptacji pomieszczenia na poddaszu na kotłownię wraz z wykonaniem instalacji, - przeprowadzenie robót budowlanych polegających na wymianie instalacji c.o. wraz z kotłownią oraz wykonaniu dodatkowych pionów zasilających w budynku szpitala w Wołowie przy ul. Inwalidów Wojennych 26	1 264 055,25	-
Poprawa efektywności energetycznej budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie” – zadanie realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego; w ramach zadania sześć budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie zostało poddanych termomodernizacji poprzez montaż pomp ciepła, instalacji PCV, ocielenie ścian zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja c.o. oraz c.w.u., instalacji oświetleniowej, system zarządzania energią.	-	10 616 316,63
PCM - przebudowa wewnętrznej instalacji gazu wraz z przyłączem	-	78 638,31

5.2. Klimat akustyczny

Zadania własne Powiatu Wołowskiego, realizowane w ramach poprawy klimatu akustycznego na terenie powiatu przedstawione zostały w podrozdziale 5.1., w zakresie remontów dróg i modernizacji nawierzchni, które jednocześnie przyczyniają się do ochrony powietrza atmosferycznego.

5.3. Gleby

Tabela 24. Realizacja zadań w latach 2022-2023.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2022	2023
Zadania z zakresu geodezji i kartografii	495 462,03	346 081,10
Scalanie gruntów wsi Rataje oraz części wsi Prawików, gmina Wołów, powiat wołowski	250 552,34	-
Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa	312 585,34	40 598,00

5.4. Gospodarka odpadami

Tabela 25. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2022	2023
Usuwanie i przechowywanie pojazdów samochodowych, koszty obejmujące wykonanie opinii i analiz oraz zakupem dowodów rejestracyjnych łodzi.	236 398,70	238 122,24

5.5. Zasoby przyrodnicze.

Powiat Wołowski w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i ochrony zieleni zrealizował następujące zadania:

Tabela 26. Realizacja zadań w latach 2022-2023.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2022	2023
Gospodarka leśna	189 735,23	108 917,89
Nadzór nad lasami nie będącymi własnością Skarbu Państwa przez Nadleśnictwo Wołów i Oborniki Śląskie	31 054,85	35 136,53
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	68 340,52	29 732,53
Wycinka, usuwanie i pielęgnacja drzew	68 340,52	28 983,49
Wycinka drzew w ciągu drogi powiatowej nr 1284D, 1285D i dawna DW341	21 090,12	-
Wycinka drzew w ciągu drogi powiatowej nr 1284D	-	5 724,00
Zakup sadzonek do zasadzenia za drzewa wycięte	-	1 000,00

5.6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zadanie realizowane jest poprzez:

- doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego,
- utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii,
- zapobieganie wystąpieniu ryzyka awarii przemysłowych przez przedsiębiorstwa (głównie zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZZR)) z terenu Powiatu Wołowskiego.
- prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii - rejestr zakładów prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom lub opracowanie planu operacyjno-ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii - Zadanie realizowane przez prowadzącego zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Wynik pozytywny oznacza, że dany zakład należy zgłosić do odpowiednich władz przy pomocy procedury zgłoszenia. Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Taki system ma za zadanie zapobiegania możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia do minimum skutków poważnej awarii w odniesieniu do ludzi, mienia i środowiska. Powiat Wołowski w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska zrealizował następujące zadania:

Tabela 27. Realizacja zadań w latach 2022-2023.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	5 324 235,00	6 490 240,00
Zarządzanie kryzysowe	7 401,87	984,00
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	57 951,00	-
Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Wołowie; zadanie pn.: Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych wg regulaminu CTIF	-	3 000,00
Modernizacja budynku Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Wołowie – dostosowanie budynku do warunków ppoż.	-	699 904,91
Zakup sprzętu pływającego wraz z wyposażeniem niezbędnym do prowadzenia działań ratowniczych - zadanie realizowane przez KPPSP w Wołowie; w całości sfinansowane z dotacji celowej z budżetu państwa	-	289 700,00

5.6. Zagadnienia horyzontalne

Powiat Wołowski w ramach zagadnień horyzontalnych – przekrojowych, dotyczących wszystkich komponentów środowiska (tj. adaptacji do zmian klimatu, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, działań edukacyjnych i monitoringu środowiska) realizował następujące zadania:

Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2022-2023.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Składki członkowskie Związku Powiatów Województwa Dolnośląskiego	12 509,97	13 748,98
Deбата ekologiczna młodzieży	-	749,04

Zajęcia dydaktyczne oraz inne działania podejmowane w ramach edukacji ekologicznej w Liceum Ogólnokształcącym i. M. Kopernika w Wołowie w latach 2022-2023

Tabela 29. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w latach 2022-2023.

Lp.	Klasa:	Data:	Przedmiot:	Temat zajęć:
1.	3 CDg	05.01.2022	zaj. z wych.	Jak ocalić świat? Zmiany klimatu i ochrona środowiska.
2.	3CDp	01.03.2022	geografia	Rolnictwo ekologiczne w Polsce
3.	3CDg	04.03.2022	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska - mechanizm powstawania efektu cieplarnianego
4.	1BD	09.03.2022	geografia	Zasoby wodne Ziemi
5.	1AC	24.03.2022	geografia	Zasoby wodne Ziemi
6.	3CDp	25.03.2022	fizyka	Mechanizm efektu cieplarnianego
7.	3CDp	28.03.2022	zaj. z wych.	Jak ocalić świat? Zmiany klimatu i ochrona środowiska.
8.	3CDp	29.03.2022	fizyka	Ograniczanie efektu cieplarnianego
9.	3CDp	31.03.2022	fizyka	Rozwiązywanie zadań dotyczących efektu cieplarnianego
10.	2AC	01.04.2022	chemia	Naturalne źródła węglowodorów
11.	3ABp	04.04.2022	chemia	Paliwa kopalne i ich przetwarzanie
12.	1AC	12.04.2022	zaj. z wych.	Człowiek a środowisko - współistnienie i współodpowiedzialność za jego degradację. Przygotowanie plakatu na Dzień Ziemi.
13.	3ABp	20.04.2024	geografia	Rolnictwo ekologiczne w Polsce
14.	1AC	21.04.2022	geografia	Sieć rzeczna Ziemi

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

15.	2BD	12.05.2022	biologia	Różnorodność i znaczenie roślin okrytozalążkowych
16.	2BD	16.05.2022	chemia	Paliwa kopalne i ich przetwarzanie
17.	3CDp	17.05.2022	geografia	Stan środowiska w Polsce
18.	3CDp	24.05.2022	biologia	Organizm w środowisku. Tolerancja ekologiczna.
19.	1BD	25.05.2022	geografia	Rzeźbotwórcza działalność rzek
20.	3ABp	27.05.2022	biologia	Organizm w środowisku. Tolerancja ekologiczna.
21.	3CDp	31.05.2022	biologia	Czym jest różnorodność biologiczna
22.	3CDp	31.05.2022	geografia	Ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce
23.	3ABp	01.06.2022	geografia	Stan środowiska w Polsce
24.	1AC	02.06.2022	geografia	Rzeźbotwórcza działalność rzek
25.	2BD	02.06.2022	geografia	Konflikt w relacji człowiek - środowisko
26.	3ABp	03.06.2022	biologia	Cechy populacji i oddziaływania między nimi
27.	3CDp	07.06.2022	biologia	Cechy populacji i oddziaływania między nimi
28.	2AC	08.06.2022	geografia	Konflikt w relacji człowiek - środowisko
29.	3ABp	08.06.2022	geografia	Ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce
30.	1AC	09.06.2022	geografia	Rzeźbotwórcza działalność lodowców górskich i lądolodów
31.	2AC	09.06.2022	geografia	Wpływ działalności człowieka na atmosferę
32.	2BD	09.06.2022	geografia	Wpływ działalności człowieka na atmosferę i hydrosferę
33.	2BD	09.06.2022	geografia	Krajobraz kulturowy i jego ochrona
34.	3ABp	10.06.2022	biologia	Funkcjonowanie ekosystemu, jego różnorodność i ochrona
35.	3ABp	13.06.2022	biologia	Rodzaje oddziaływań między organizmami
36.	2AC	15.06.2022	geografia	Wpływ działalności rolniczej i górniczej na środowisko
37.	3CDp	21.06.2022	biologia	Rodzaje oddziaływań między organizmami i funkcjonowanie ekosystemu
38.	1BD	27.09.2022	zaj. z wych.	22 września - Europejski dzień Bez Samochodu
39.	3AC	10.10.2022	geografia	Wpływ działalności człowieka na atmosferę
40.	3AC	12.10.2022	geografia	Wpływ działalności człowieka na hydrosferę
41.	3 AC	19.10.2022	geografia	Wpływ działalności rolniczej i górniczej na środowisko przyrodnicze
42.	3AC	24.10.2022	geografia	Wpływ transportu i turystyki na środowisko przyrodnicze
43.	3AC	25.11.2022	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
44.	3BD	29.11.2022	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
45.	4ABp	06.12.2022	geografia	Bioróżnorodność i georóżnorodność na Ziemi
46.	4ABp	08.12.2022	geografia	Problemy środowiskowe
47.	3AC	14.12.2022	geografia	Zróżnicowanie środowiska Tatr
48.	3AC	21.12.2022	geografia	Charakterystyka środowiska Sudetów, Bieszczad i Gór Świętokrzyskich
49.	1A	12.01.2023	zaj. z wych.	Współczesne zagrożenia ekologiczne, cywilizacyjne, ekonomiczne i kulturowe
50.	4ABp	12.01.2023	zaj. z wych.	Co wisi w powietrzu? - SMOG - talk
51.	3BD	13.01.2023	zaj. z wych.	Klimat się zmienia - zmień sposób myślenia
52.	3AC	23.01.2023	geografia	Promocja i ochrona walorów krajobrazów Polski
53.	1A	25.01.2023	geografia	Prognozowanie pogody i ekstremalne zjawiska pogodowe
54.	1A	27.01.2023	geografia	Czynniki klimatotwórcze
55.	2AC	30.01.2023	chemia	Naturalne źródła węglowodorów
56.	1A	01.02.2023	geografia	Klimaty kuli ziemskiej

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

57.	2BD	28.02.2023	biologia	Różnorodność i znaczenie roślin okrytozalążkowych
58.	3AC	28.02.2023	zaj. z wych.	Zmiany klimatyczne i ich konsekwencje
59.	2BD	02.03.2023	chemia	Naturalne źródła węglowodorów
60.	3AC	14.03.2023	geografia	Rolnictwo ekologiczne w Polsce
61.	4ABp	16.03.2023	zaj. z wych.	Jak ocalić świat? - zmiany klimatu i ochrona środowiska
62.	3AC	27.03.2023	geografia	Stan środowiska w Polsce
63.	3BD	27.03.2023	fizyka	Mechanizm efektu cieplarnianego
64.	3BD	28.03.2023	fizyka	Ograniczanie efektu cieplarnianego
65.	3BD	28.03.2023	geografia	Rolnictwo ekologiczne w Polsce
66.	4ABp	29.03.2023	biologia	Podstawy ekologii. Tolerancja ekologiczna
67.	4ABp	05.04.2023	biologia	Ekologia populacji
68.	4ABp	12.04.2023	biologia	Zależności nieantagonistyczne
69.	4ABp	14.04.2023	biologia	Zależności antagonistyczne
70.	4ABp	19.04.2023	biologia	Struktura ekosystemu. Sukcesja ekologiczna
71.	1BD	20.04.2023	geografia	Plutonizm i wulkanizm
72.	1A	21.04.2023	geografia	Plutonizm i wulkanizm
73.	1A	26.04.2023	geografia	Trzęsienia ziemi
74.	3 AC	26.04.2023	geografia	Promieniowanie termiczne. Efekt cieplarniany
75.	4ABp	26.04.2023	biologia	Różnorodność biologiczna i wpływ człowieka na przyrodę
76.	1C	23.05.2023	geografia	Rzeźbotwórcza działalność rzek
77.	2AC	23.05.2023	geografia	Konflikt w relacji człowiek - środowisko
78.	3BD	23.05.2023	geografia	Stan środowiska w Polsce
79.	3AC	24.05.2023	geografia	Ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce
80.	2BD	25.05.2023	geografia	Konflikt w relacji człowiek - środowisko
81.	3AC	25.05.2023	biologia	Podstawowe pojęcia ekologiczne - tolerancja ekologiczna, populacja, ekosystem
82.	2AC	30.05.2023	geografia	Wpływ działań człowieka na atmosferę
83.	2AC	02.06.2023	geografia	Parki narodowe w Polsce
84.	2BD	02.06.2023	geografia	Wpływ działalności człowieka na atmosferę
85.	2BD	05.06.2023	geografia	Wpływ działalności człowieka na hydrosferę
86.	3BD	05.06.2023	geografia	Ochrona środowiska przyrodniczego w Polsce
87.	2AC	06.06.2023	geografia	Wpływ działalności człowieka na hydrosferę
88.	2AC	07.06.2023	geografia	Wpływ działalności rolniczej na środowisko
89.	3BD	07.06.2023	geografia	Parki narodowe w Polsce
90.	3BD	12.06.2023	geografia	Funkcjonowanie ekosystemu
91.	2AC	13.06.2023	geografia	Wpływ działalności górniczej na środowisko
92.	2BD	15.06.2023	geografia	Wpływ działalności górniczej na środowisko
93.	3AC	15.06.2023	biologia	Funkcjonowanie populacji i ekosystemu
94.	2AC	16.06.2023	geografia	Wpływ transportu i turystyki na środowisko
95.	2BD	16.06.2023	geografia	Wpływ transportu i turystyki na środowisko
96.	3BD	19.06.2023	biologia	Czym jest różnorodność biologiczna? Ochrona bioróżnorodności
97.	1C	20.06.2023	geografia	Szata roślinna na Ziemi

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

98.	2AC	20.06.2023	geografia	Krajobraz kulturowy i jego ochrona
99.	3AC	06.09.2023	geografia	Wpływ działalności górniczej i rolniczej na środowisko przyrodnicze
100.	3AC	08.09.2023	geografia	Wpływ transportu i turystyki na środowisko przyrodnicze
101.	4AC	16.10.2023	geografia	Bioróżnorodność i georóżnorodność na Ziemi
102.	4AC	30.10.2023	geografia	Ograniczenia przyrodnicze a działalność gospodarcza
103.	3AC	03.11.2023	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
104.	3BD	13.11.2023	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
105.	3AC	14.11.2023	geografia	Zróżnicowanie środowiska Tatr
106.	3AC	29.11.2023	geografia	Charakterystyka środowiska Sudetów, Bieszczad i Gór Świętokrzyskich
107.	4BD	11.12.2023	fizyka	Promieniowanie termiczne. Efekt cieplarniany
108.	1A	21.12.2023	geografia	Prognozowanie pogody i ekstremalne zjawiska pogodowe.

Tabela 30. Zrealizowane konkursy, wycieczki edukacyjne i inne przedsięwzięcia w latach 2022-2023

Lp.	Klasa:	Data:	Rodzaj działania:
1.	Wszystkie klasy	22.04.2022	Dzień Ziemi - szkolne obchody
2.	3CDp	31.05.2022	EKO-gra terenowa
3.	Klasy pierwsze	21.09.2022	Udział w akcji „Sprzątanie świata”
4.	Wszystkie klasy	24.04.2023	Dzień Ziemi - szkolne obchody
5.	Klasa IB i 3AC	15.09.2023	Udział w akcji „Sprzątanie świata”
6.	Chętni uczniowie	07.12.2023	Szkolny etap konkursu powiatowego „Świat wokół nas” - awans do finału (w finale I i II miejsce)
7.	Chętni uczniowie	II półrocze 2022/23	Powiatowy Konkurs „Od kwitnienia do owocu” - I, II i III miejsce
8.	Uczniowie, rodzice i nauczyciele	2022/2023 2023/2024	Udział szkoły w programie informacyjnym na rzecz czystego powietrza realizowanym przez Państwowy Instytut Badawczy NASK we współpracy z Polskim Alarmem Smogowym - Edukacyjne Sieć Antysmogowa

Działania edukacyjne związane z ekologią w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie.

2022 r.:

1. Zajęcia proekologiczne w bursie szkolnej, wykonywanie plakatów dot. Tematyki ekologicznej.
2. Udział uczniów technikum nr 1 w Turnieju Turbin Wiatrowych we Wrocławiu. – 15 uczniów + opiekun (etap regionalny)
3. Udział uczniów technikum nr 1 w Turnieju Turbin Wiatrowych w Warszawie – 3 uczniów + opiekun (etap regionalny)
4. Projekcja filmów w bibliotece szkolnej z okazji Dnia Ziemi pt: „Jak dbać o Ziemię?”, „Kodeks ekologa”, „Wjazd na czysto”.
5. Udział uczniów w ogólnopolskiej akcji : „Sprzątamy dla Polski”.
6. Udział uczniów technikum w grze terenowej organizowanej przez pracowników Starostwa Powiatowego w Wołowie – „Wiem czym oddycham” - 28 uczniów.
7. Szkolny konkurs fotograficzny: „Cztery pory roku”- promujący przyrodnicze otoczenie szkoły i powiatu wołowskiego.
8. Udział uczniów w Dolnośląskim Matematycznym Marszu na Orientację w Wałbrzychu.
9. PGE Turniej Maszyn Wodnych - X.2022r. - etap szkolny i ogólnopolski konkursu na budowę turbiny wodnej- 15 uczestników
10. Wycieczka promująca walory przyrodnicze i krajobrazowe okolic Świeradowa, Szklarskiej Poręby, Bolesławca- 30 uczestników

11. Wycieczka krajoobrazowa i edukacyjna do Krakowa i Oświęcimia- 30 uczestników
12. Udział w międzynarodowej akcji – „Sprzątanie świata”.
13. Realizacja projektu : „Girls Go Circular”- projekt skierowany do młodzieży zainteresowanej problemami ekologii, przedsiębiorczości oraz nowych technologii”.

2023 r.:

1. Szkolny konkurs :”Budowa wiatraka” - 15 uczestników
2. Turniej maszyn wiatrowych - 15 uczestników -Wrocław
3. Wycieczka rowerowa do DPS w Mościcach promująca zdrowy styl życia i wypoczynku.
4. Dolnośląski Matematyczny Marsz na orientację.
5. Zajęcia w bursie szkolnej dla wychowanków nt.: ekologii.
6. Udział w Ogólnopolskiej akcji „Sprzątamy dla Polski”.
7. Świątowanie Dnia Rotacji Ziemi ORAZ Dnia Ligi Ochrony Przyrody.
8. Udział szkoły w akcji „Wszystkie dzieci zbierają elektrośmieci” -zbiórka zużytego sprzętu elektronicznego o wadze 3 050 kg.
9. Realizacja na terenie szkoły projektu z dofinansowaniem środków unijnych na kwotę około 10.500.000 zł – pn.:”Termomodernizacja – poprawa efektywności energetycznej budynków w CKZiU w Wołowie”.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej realizowane przez Zespół Szkół Specjalnych w Lubiążu realizowane w latach 2022-2023:

a) WYCIECZKI

- **Wycieczka do Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu** - Zwiedzanie odbyło się z przewodnikiem, który podczas spaceru po Ogrodzie opowiedział o pochodzeniu i hodowli różnych kwiatów i owoców egzotycznych, warunkach hodowli, rozmnażania roślin i ich pochodzeniu. Dużym zainteresowaniem cieszyły się rośliny pochodzące z obszarów pustynnych, które rosły w szklarni Ogrodu Botanicznego.
- **Wyjazd do Karpacza** miał na celu naukę rozpoznawania chronionych gatunków roślin, poznawania walorów turystycznych naszego kraju, poszerzanie wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego, upowszechnianie aktywnego wypoczynku oraz bezpiecznego i właściwego zachowania się w Parku Narodowym.
- **Wyjazd do Hydropolis we Wrocławiu Centrum wody** - to przede wszystkim zapoznanie się ze znaczeniem wody w przyrodzie i dla człowieka, zagrożeniami dla hydrosfery ze strony człowieka, uświadomienie właściwego wykorzystania wody przez człowieka.
- **Wycieczka do Ogrodu Zoologicznego we Wrocławiu** - celem wyjazdu było rozpoznawanie chronionych gatunków zwierząt, poznanie edukacyjnej funkcji ogrodów zoologicznych oraz ich roli w ochronie zagrożonych wymarciem gatunków zwierząt.

b) AKCJA SPRZĄTANIE ŚWIATA

- wyjście na teren Lubiąża,
- porządkowanie terenu wokół oddziałów szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu oraz na boisku Orlik,
- sprzątanie na terenie Lubiąża, wokół Klasztoru Cystersów,
- nauka segregowania odpadów, wykorzystania surowców wtórnych,
- uświadomienie znaczenia recyklingu,
- w czasie zajęć pozalekcyjnych z zużytych ubrań powstają maskotki, breloczki i inne.

c) KONKURSY:

- Szkolny Konkurs Ekologiczny związany z obchodami Dnia Ziemi – plakat promujący akcję,
- Konkurs recytatorski na temat Wiosny – Wiosenalia,
- Konkurs - opowiadanie na temat wiosny,
- Konkurs wiosenny - Kwiaty wiosenne,
- Konkurs plastyczny - Wiosna

d) INNE

- **Dzień Ziemi** - coroczna akcja propagująca działania ekologiczne. Celem tego wyjątkowego święta jest zwrócenie uwagi mieszkańców naszej planety na problemy związane z ochroną przyrody i promowanie postaw ekologicznych. Dzieci i młodzież biorą

udział w projektach wewnątrzszkolnych. Są to zajęcia edukacyjne, plastyczne, recytatorskie, gry i zabawy grupowe oraz konkursy indywidualne i klasowe.

- **Założenie i pielęgnacja ogrodu szkolnego z roślinami ozdobnymi**, w którym uczniowie uczą się systematyczności i odpowiedzialności za otoczenie. Poznają gatunki roślin i zwierząt zamieszkujących ogród, znaczenie roślin dla człowieka oraz ich budowę i fizjologię i właściwości lecznicze i estetyczne. Mają okazję podglądać prawa rządzące przyrodą. Uczniowie zakładają karmniki i budki lęgowe dla ptaków, dzięki czemu tworzą siedliska przyjazne zwierzęta. Dowiadują się, że człowiek jest elementem bioróżnorodności i ma ogromny wpływ na jego stan. Rozwijanie percepcji w procesie obcowania z naturą.
- **Projekcje filmów o tematyce ekologicznej** powiązana z dyskusją na temat ogólnoglobalnych problemów ekologicznych
- **Dokarmianie ptaków w zimie** - zwrócenie uwagi na zdrowy pokarm dla ptaków, dyskusje na temat racjonalnego dokarmiania zwierząt

oraz:

- segregowanie odpadów na terenie szkoły
- gazetki ekologiczne
- szycie z pozyskanych materiałów oraz tkanin strojów do przedstawień
- zajęcia ergoterapeutyczne w ogrodzie szkolnym, regularne porządkowanie terenu wokół oddziałów, akcje grabienia liści.

e) SZKOLNA PODSTAWA PROGRAMOWA I PROGRAM ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

Realizacja zagadnień ekologicznych odbywa się także na lekcjach chemii, biologii, geografii i fizyki i zajęć z wychowawcą. Zajęcia są odpowiedzią na zagadnienia podstawy programowej oraz wynikają z zainteresowań uczniów:

- Co to jest dobra żywność?
- Chrońmy nasze środowisko!
- W trosce o wspólne dobro
- Święty Franciszek z Asyżu- patron ekologó
- Radosna i pokorna wiara - „ Kwiatki św. Franciszka"
- Analiza roli przyrody w wybranych utworach literackich (we wszystkich klasach)
- Tworzenie tekstów użytkowych o tematyce ekologicznej, np. listy oficjalne, ogłoszenia,
- Czy tlenki kwasowe i kwasy mają wpływ na środowisko naturalne?
- Wpływ szkodliwego działania tlenu siarki na środowisko
- Co możemy zrobić, by uchronić naszą rzekę przed eutrofizacją?
- Substancje chemiczne w naszym otoczeniu
- Tlenki węgla i ich rola w środowisku
- Co to jest smog utleniający, efekt cieplarniany
- Pierwiastki promieniotwórcze, promieniotwórczość naturalna
- Tworzywo o największym zastosowaniu - polichlorek winylu.
- Właściwa segregacja śmieci
- Energia jądrowa a alternatywne źródła energii;.
- Czym jest ekosystem?
- Materia i energia w ekosystemie
- Różnorodność biologiczna
- Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody
- Sposoby ochrony środowiska
- Środowisko przyrodnicze Polski
- Lasy na Ziemi. Gospodarka leśna
- Rybactwo
- Źródła energii. Bilans energetyczny
- Produkcja i zużycie energii elektrycznej
- Wpływ człowieka na środowisko (atmosfera, litosfera, rolnictwo, turystyka, hydrosfera,)
- Rewitalizacja i działania proekologiczne
- Stan środowiska i jego ochrona w Polsce
- Geozagrożenia

- Zmiany klimatu na Ziemi
- Zagrożenia geologiczne i hydrologiczne
- Deficyt wody na świecie

Zadania związane z edukacją ekologiczną w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym w latach 2022-2023:

Tabela 31. Edukacja ekologiczna w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym

Data	Działanie
Rok 2022	
09.09.2022	Udział w akcji „Sprzątanie Świata”
Rok 2023	
20.04.23	udział w debacie "Ekologia- moda czy konieczność we współczesnym świecie" organizowanej przez Starostwo Powiatowe w Wołowie, Powiatową Radę Seniorów w Wołowie, Młodzieżową Radę Powiatu Wołowskiego oraz Nadleśnictwo Wołów.
22.04.23	Dzień Ziemi: konkursy, prelekcje
Wrzesień	Ogólnopolska Akcja Sprzątania Świata
23. 10. 23	Warsztaty z otrzymywania ekologicznych barwników roślinnych podczas wyjazdu Erasmus +
październik	Konkurs na dekorację jesienną z wykorzystaniem darów natury

Zadania związane z edukacją ekologiczną realizowane w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie

Tabela 32. Zrealizowane zadania związane z edukacją ekologiczną w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.

Lp.	Data	Organizator	Temat konkursu
1.	07.03.2023 r.	PODN w Wołowie	Kreatywny recykling postacie z bajek i gier komputerowych
2.	13.04.2023 r.	Kuratorium Wrocław	Ekopracownia – zielone serce szkoły
3.	27-04-07.06.2023 r.	Szkoła	XV Szkolny Maraton Ekologiczny
4.	20.09.2023 r.	Stowarzyszenie Wiedza dla Regionu	EKOMOBILNI
5.	20.09.2023 r.	Fundacja Ziemia i Ludzie	Mapa Bogactwa Bioróżnorodności Wsi
6.	25.10.2023 r.	PODN w Wołowie	V edycja Powiatowego Konkursu Przyrodniczego „Świat wokół nas”
7.		PODN	Powiatowy konkurs Fotograficzno-Ekologiczny „Piękne bo Polskie, jesień w ekoobiektywie”

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 33. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadania	Realizacja	Szczegóły
Zadania własne				
Kształtowanie postaw społeczeństwa	Starostwo Powiatowe w Wołowie	Centrum Edukacji Ekologicznej	działanie ciągłe	

Źródło: na podstawie informacji ze Starostwa Powiatowego w Wołowie oraz sprawozdań z realizacji budżetu powiatu za lata 2022-2023.

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego zostały określone wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w latach raportowania, tj. 2022-2023, obejmujący wszystkie istotne komponenty środowiska, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na szerokie obrazowanie kategorii ilościowych i jakościowych, powszechnych w ocenianiu stanu środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych komponentach środowiska. Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- poprawa wskaźnika,

- pogorszenie wskaźnika,

- brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 34. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Wołowskiego w 2022 i 2023 roku.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Stężenie średnioroczne NO ₂	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
2.	Stężenie średnioroczne SO ₂	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
3.	Stężenie średnioroczne benzenu	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
4.	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
5.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy w której leży powiat		Klasa C: PM10, PM2,5, As, B(a)P	Klasa C: PM10, As, B(a)P	W latach raportowania liczba i rodzaj substancji, dla których dochodziło do przekroczeń wartości dopuszczalnych w strefie dolnośląskiej uległa zmniejszeniu o 1 zanieczyszczenie
6.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	5	3	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zmniejszeniu o 2 Mg/rok
7.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	258 025	166 434	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zwiększeniu o 91 591 Mg/rok
Klimat akustyczny					
8.	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	Lokalizacja wg GIOŚ-RWMS	- drogi główne poza aglomeracjami, będące z zarządzie DSDiK: powierzchnia analizowanego obszaru: 1,4 km ² - przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik LDWN: 0,005 km ² , - przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik LN: 0,012 km ²		SMH i POH wykonywane są w okresach 5 letnich, zmianie uległa metodologia i klasyfikacja odcinków, brak możliwości porównania

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
9.	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku (%)	% lub liczba mieszkańców	- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA}: 91 - całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD}: 23 - całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca – N_{IHD}: 0.		SMH i POH wykonywane są w okresach 5 letnich, zmianie uległa metodologia i klasyfikacja odcinków, brak możliwości porównania
10.	Długość ścieżek rowerowych (wg GUS, Bank Danych Lokalnych)	km	42,3	45,1	Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu wzrosła o 2,8 km
Pola elektromagnetyczne					
11.	Miejsca gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	V/m	brak przekroczeń: Wołów, ul. Zwycięstwa 29: 0,4, Wołów, ul. Rzemieślnicza 5: 0,7	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2023 roku
12.	Średnie natężenie pola elektromagnetycznego dla obszarów miast poniżej 50 tys. mieszkańców województwa dolnośląskiego	V/m	0,72	brak opracowanych wyników pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na zmianę sposobu klasyfikacji przedziałów wielkości miast i terenów wiejskich
13.	Średnie natężenie pola elektromagnetycznego dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego	V/m	-	brak opracowanych wyników pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na zmianę sposobu klasyfikacji przedziałów wielkości miast i terenów wiejskich
Zasoby i jakość wód					
14.	Jakość wód podziemnych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Wołów: IV klasa jakości Wołów: IV klasa jakości Wołów: IV klasa jakości Wołów: V klasa jakości	Lubiąż: V klasa jakości	Brak możliwości porównania ze względu na wykonywanie pomiarów w różnych punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2022 i w 2023 roku
15.	Jakość wód powierzchniowych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: IV klasa jakości,	brak pomiarów	Brak możliwości porównania wszystkich punktów pomiarowych ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2023 roku

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
			- Odra od Bystrzycy do Baryczy: IV klasa jakości, <u>Elementy hydromorfologiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: IV klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane <u>Elementy fizykochemiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: >II klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane, <u>Elementy fizykochemiczne – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: I klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane		
Gospodarka wodno-ściekowa					
16.	Zwodociągowanie powiatu	%	97,2	*	Brak możliwości porównania – w czasie opracowania Raportu brak danych GUS za 2023 r.
17.	Skanalizowanie powiatu	%	71,3	*	Brak możliwości porównania – w czasie opracowania Raportu brak danych GUS za 2023 r.
18.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	271,9	273,7	Długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 1,8 km
19.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	75,9	76,8	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł o 0,9 punktu procentowego

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
20.	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	RLM	88 654	88 654	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków nie uległa zmianie
21.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania	%	99,97	99,97	Udział ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczanych w % ścieków wymagających oczyszczania nie uległ zmianie
22.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	dam ³	10 583,1	9 759,3	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem spadło o 823,8 dam ³
23.	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	65,0	62,1	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem uległ zmniejszeniu o 2,9 punktu procentowego
24.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	474,2	482,4	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wzrosła o 8,2 km
25.	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /mieszkańca/rok	30,1	30,1	Zużycie wody na 1 mieszkańca nie uległo zmianie
Zasoby geologiczne					
26.	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji	szt.	0	0	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji nie uległa zmianie
Gleby					
27.	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem	ha	0,00	0,00	W latach 2022-2023 nie wykonywano rekultywacji gruntów
28.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem	ha	0,00	1,05	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem wzrosła w 2023 roku o 1,05 ha
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
29.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Mg	9 712,56	9 963,30	Ilość zbieranych w ciągu roku zmieszanych odpadów w analizowanych latach nieznacznie wzrosła
30.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	Mg	6 586,54	6 433,31	Ilość zebranych selektywnie odpadów z terenu powiatu uległa zmniejszeniu
31.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	43,4	43,8	Relacja zebranych odpadów w sposób selektywny w stosunku do ogółu zebranych odpadów z terenu powiatu nieznacznie wzrosła
31.	Ilość występujących odpadów zawierających azbest	Mg	b.d.	3 890,261	Ilość wyrobów zawierających azbest ulega sukcesywnemu zmniejszeniu
Zasoby przyrodnicze					
32.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	ha	7 960,80	7 960,80	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000) nie uległa zmianie
33.	Obszary NATURA 2000	szt.	8	8	Liczba Obszarów NATURA 2000 nie uległa zmianie
34.	Parki Krajobrazowe	ha	7 953,00	7 953,00	Powierzchnia Parków Krajobrazowych nie uległa zmianie
35.	Rezerваты	ha	583,16	583,16	Powierzchnia rezerwatów przyrody nie uległa zmianie
36.	Obszary chronionego krajobrazu	ha	0,00	0,00	Obszary chronionego krajobrazu nie występowały na terenie powiatu
37.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	0,00	0,00	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe nie występowały na terenie powiatu

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	Uwagi/trendy
38.	Użytki ekologiczne	ha	146,14	146,14	Powierzchnia użytków ekologicznych nie uległa zmianie
39.	Pomniki przyrody	szt.	27	27	Liczba pomników przyrody nie uległa zmianie
40.	Lesistość powiatu	%	34,8	34,9	Wskaźnik lesistości powiatu wzrósł o 0,1 punktu procentowego
41.	Powierzchnia lasów	ha	23 438,69	23 492,16	Powierzchnia lasów powiększyła się o 53,47 ha
42.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	24 122,23	24 160,08	Powierzchnia gruntów leśnych powiększyła się o 37,85 ha
43.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	ha	206,90	206,90	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem nie uległa zmianie
Adaptacje do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska					
44.	Liczba miejscowych zagrożeń w ciągu roku*: - małe: - lokalne: - średnie: - duże:	szt.*	90 393 6 0	57 326 9 0	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.
45.	Efekty rzeczowe inwestycji: obwałowania przeciwpowodziowe	km	2,2	*	Brak możliwości porównania – w czasie opracowania Raportu brak danych GUS za 2023 r.
Monitoring i zarządzanie środowiskiem					
46.	Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem	zł	68 340,52	29 723,53	Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem uległy zmniejszeniu o 38 616,99 zł

Źródła: www.stat.gov.pl, GIOŚ-RWMS Wrocław, Starostwo Powiatowe w Wołowie, KG PSP

*- brak danych GUS za 2023 r.

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 30 wskaźników określony został jako bez zmian w odniesieniu do 2022 r.,
- dla 14 wskaźników zanotowano poprawę w odniesieniu do 2022 r.,
- dla 2 wskaźników zanotowano pogorszenie stanu w odniesieniu do 2022 r.

Obecnie Powiat Wołowski posiada Program Ochrony Środowiska, którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Zarząd Powiatu Wołowskiego sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Powiatu Wołowskiego.

7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego priorytety, cele i działania zgodne były z kierunkami obowiązującej w czasie uchwalania Programu Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Skonkretyzowanie zadań dotyczy Powiatu, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych, w tym przede wszystkim gmin. Akceptacja celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu dla okresu raportowania (2022-2023) przedstawiono w tabeli poniżej:

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 35. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miary		Uwagi
			2022	2023	
1.	Klimat i powietrze atmosferyczne	Liczba zanieczyszczeń, których wartość przekroczyła poziom dopuszczalny w rocznej ocenie jakości powietrza	4	3	W latach raportowania liczba i rodzaj substancji, dla których dochodziło do przekroczeń wartości dopuszczalnych w strefie dolnośląskiej uległa zmniejszeniu o 1 zanieczyszczenie
2.	Klimat akustyczny	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_{DWN} Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_N	- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} : 0,005 km ² , - przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_N : 0,012 km ²		SMH i POH wykonywane są w okresach 5 letnich, zmianie uległa metodologia i klasyfikacja odcinków, brak możliwości porównania
3.	Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	Wartości pomiarowe PEM w punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego	brak przekroczeń: Wołów, ul. Zwycięstwa 29: 0,4, Wołów, ul. Rzemieślnicza 5: 0,7	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2023 roku
4.	Gospodarowanie wodami. Gospodarka wodno - ściekowa	Udział JCWP o stanie chemicznym dobrym (%): - powierzchniowych, - podziemnych	JCWP: Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: IV klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: IV klasa jakości, <u>Elementy hydromorfologiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: IV klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane <u>Elementy fizykochemiczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: >II klasa jakości, - Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane,	JCWP: brak pomiarów JCWPd: 0 % Lubiąż: V klasa jakości	JCWP: Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2023 roku JCWPd: Brak możliwości porównania ze względu na wykonywanie pomiarów w różnych punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2022 i w 2023 roku

RAPORT ZA LATA 2022-2023 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

			<u>Elementy fizykochemiczne – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:</u> - Kaczawa od Nysy szalonej do ujścia: I klasa jakości, Odra od Bystrzycy do Baryczy: nie były określane JCWPD: 0 % Wołów: IV klasa jakości Wołów: IV klasa jakości Wołów: IV klasa jakości Wołów: V klasa jakości		
5.	Zasoby geologiczne	Liczba udokumentowanych złóż surowców mineralnych [szt.] <i>Udokumentowane zasoby bilansowe kopalin</i> <i>Roczne wydobywanie surowców</i>	wg tabeli nr 16	wg tabeli nr 16	Liczba złóż surowców mineralnych nie uległa zmianie. Niewielkim zmianom uległo wydobywanie poszczególnych surowców mineralnych.
6.	Gleby	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku ogółem ha, Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem w ha	0,00 0,00	0,00 1,05	W latach 2022-2023 nie wykonywano rekultywacji gruntów Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem wzrosła w 2023 roku o 1,05 ha
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]	43,4	43,8	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów wzrósł o 0,4 punktu %
8.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych ogółem w ha	7 960,80	7 960,80	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000) nie uległa zmianie
9.	Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba miejscowych zagrożeń w ciągu roku*: - małe: - lokalne: - średnie: - duże:	90 393 6 0	57 326 9 0	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w latach 2022-2023:

- dla 6 mierników określono stan jako bez zmian w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 2 mierników zanotowano poprawę w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 1 miernika zanotowano pogorszenie stanu w odniesieniu do 2020 r.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców Powiatu kierunki - np. poprawę stanu powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, wód powierzchniowych i podziemnych. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg zadań (sklasyfikowanych jako „inne”) nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie powiatu,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy - Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Obecny Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku oparty jest na zapisach następujących aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
 - zwięzłość i prostota,
 - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
 - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
 - oparcie na wiarygodnych danych,
 - prawidłowe określenie celów,
 - przygotowanie założeń do POŚ,
 - włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
 - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,

- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne,
- monitoring środowiska.

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów uchwałą nr 67 przyjęła strategię "Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" (Dz.U. 2019 poz. 794).

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Stanowi on równocześnie najważniejszy dokument z punktu widzenia celów i priorytetów środowiskowych w przygotowywanych programach ochrony środowiska.

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają one na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych

oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 stanowił podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie w latach 2022-2023. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie powiatowym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd powiatu i gmin oraz podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd powiatu wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie powiatu.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2022-2023 - do najważniejszych z nich można zaliczyć zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
 - remonty i przebudowy dróg,
 - budowy odcinków chodników, utwardzania poboczy,
 - remontów instalacji c.o.,
 - realizacji działań termomodernizacyjnych przez mieszkańców,
- klimatu akustycznego:
 - redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz usprawnienia ruchu drogowego,
- gospodarki odpadami:
 - gospodarowania odpadami komunalnymi (gminy),
 - usuwania wyrobów zawierających azbest,
- zasobów przyrodniczych,
 - bieżącego utrzymania terenów zieleni (pielęgnacja, koszenie, wycinka drzew, nasadzenia),
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:

- dofinansowania do wyposażenia straży pożarnych,
- finansowania funkcjonowania KP PSP,
- edukacji ekologicznej:
 - organizacji przedsięwzięć ekologicznych w placówkach oświatowych,
 - organizacji działań promujących przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska w Powiecie Wołowskim,
 - szkoleń w zakresie ochrony środowiska.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań zamieszczonych w harmonogramie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego została zrealizowana już w poprzednich latach lub jest w trakcie dalszej realizacji (zadania ciągłe).

10. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.
2. Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu Wołowskiego za lata 2022-2023.
3. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska
4. Generalny Pomiar Ruchu, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.
5. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego, 2024.
6. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2022 i 2023, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
7. Ocena wód powierzchniowych w województwie dolnośląskim, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
8. Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
9. Badania PEM w latach 2022-2023, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
10. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
11. Materiały Starostwa Powiatowego w Wołowie.
12. Materiały poszczególnych Gmin Powiatu Wołowskiego.